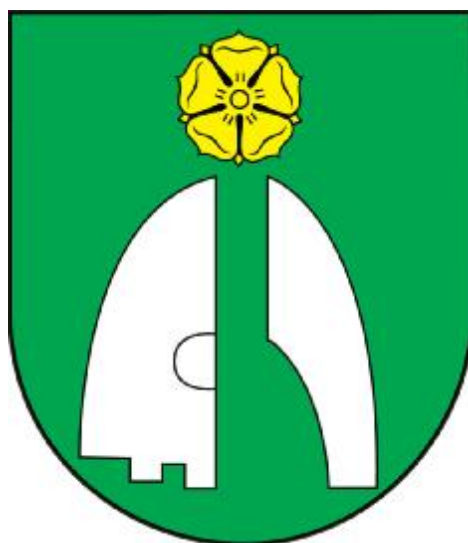

DLHÁ NAD VÁHOM

PRIESKUMY A ROZBORY K ÚPN - obce

TEXTOVÁ ČASŤ

SPRACOVATEĽ : NEUTRA – architektonický ateliér – Ing. arch. Peter Mizia,
Farská č.1, 949 01 Nitra
HLAVNÝ RIEŠITEĽ : Ing. arch. Peter Mizia, Ing. arch. Janka Privalincová,
Ing. Lucia Maková
OBSTARÁVATEĽ : Obec Dlhá nad Váhom
OSOBA SPÔSOBILÁ NA OBSTARÁVANIE ÚPN OBCE:
Ing. arch. Gertrúda Čuboňová

NITRA, 10/2009

Na prieskumoch a rozboroch spolupracovali :

- Urbanizmus	: Ing. arch. Peter Mizia
	: Ing. arch. Janka Privalincová
	: Ing. Lucia Maková
- Demografia	: Ing. Veronika Kamenická
- Doprava	: Ing. Miloš Gontko
- PPLF	: Ing. arch. Peter Mizia
- Plynofikácia	: Ing. Ján Herman
- Energetika	: Ing. Ján Herman
- Vodné hospodárstvo	: Ing. Ľubomír Kučera

OBSAH:

- textová časť

A.1. ÚVOD

A.1.1. Základné údaje

A.1.2. Vymedzenie riešeného územia a záujmového územia

A.2. PRIESKUMY A ROZBORY

A.2.1. Prieskumy a rozbor priestorového usporiadania a funkčného využívania územia

A.2.1.1. Širšie vzťahy

A.2.1.2. Rozbor urbanistickej štruktúry obce

A.2.2. Prieskumy a rozbor prírodných podmienok

A.2.3. Prieskumy a rozbor demografického potenciálu a bytového fondu

A.2.4. Prieskumy a rozbor sociálnej infraštruktúry

A.2.5. Prieskumy a rozbor hospodárskej základne

A.2.6. Prieskumy a rozbor rekreácie a cestovného ruchu

A.2.7. Prieskumy a rozbor verejného dopravného zariadenia

A.2.8. Prieskumy a rozbor technického vybavenia

A.2.8.1. Zásobovanie vodou – vodné hospodárstvo

A.2.8.2. Zásobovanie elektrickou energiou

A.2.8.3. Plynofikácia

A.2.8.4. Spoje

A.2.9. Prieskumy a rozbor stavu životného prostredia a ochrany prírody a krajiny

A.2.9.1. Poľnohospodársky pôdny a lesný fond

A.2.9.2. Životné prostredie

A.2.9.3. Ochrana prírody a krajiny

A.3. ZÁVERY

A.3.1. Súhrnné zhodnotenie prieskumov a rozborov

A.4. Krajinný – ekologický plán - samostatná časť

A.5. DOKLADOVÁ ČASŤ

- grafická časť

1a.	Širšie vzťahy	M 1:50 000
1b.	Komplexný urbanistický rozbor katastrálneho územia	M 1:10 000
2a.	Výkres ochrany prírody a tvorby krajiny vrátane prvkov ÚSES	M 1:10 000
2b.	Výkres ochrany prírody a tvorby krajiny Stresové javy	M 1:10 000
3.	Komplexný urbanistický rozbor - obec	M 1:2 000
4.	Stavebno-technický stav - obec	M 1:2 000
5.	Výkres verejného dopravného vybavenia	M 1:2 000
6.	Výkres technickej infraštruktúry- energetika	M 1:2 000
7.	Výkres technickej infraštruktúry- vodné hospodárstvo	M 1:2 000

Zdroje poznania

- Územný plán VÚC Nitrianskeho kraja – záväzná časť (AUREX , s.r.o. Bratislava, 1998)
- Zmeny a doplnky č.1 k Územnému plánu VÚC Nitrianskeho kraja – 11/ 2004
- Zmeny a doplnky č.2 k Územnému plánu VÚC Nitrianskeho kraja – 1/ 2008
- Základné mapy M 1:10 000, M 1:2 000
- Atlas SSR (Vydavateľstvo SAV – 1982 Bratislava)
- Vyjadrenie dotknutých inštitúcií a orgánov štátnej správy
- Súpis pamiatok na Slovensku II. (Bratislava 1968)
- Mapový lexikon obcí ČSSR
- PHSR obce Dlhá nad Váhom 2007-2013
- Internetová stránka obce Dlhá nad Váhom

A.1. ÚVOD

A.1.1. Základné údaje:

OBSTARÁVATEĽ: Obec Dlhá nad Váhom

OSOBA SPÔSOBILÁ NA OBSTARÁVANIE ÚPN OBCE: Ing.arch. Gertrúda Čuboňová

SPRACOVATEĽ: NEUTRA, architektonický ateliér – Ing.arch. Peter Mizia, Farská č. 1,
949 01 Nitra

• Dôvody zadania prieskumov a rozborov

Na vypracovanie územnoplánovacej dokumentácie sídla existuje niekoľko závažných dôvodov :

- a) posledný platný ÚPN obce je z roku 1994. Bol schválený Obecným zastupiteľstvom v Dlhej nad Váhom uznesením č.4/94 zo dňa 27.7. 1994.Záväzná časť bola vyhlásená VZN č. 2/94 dňa 27.7.1994 a bol spracovávaný ručne . Obec má záujem o vypracovanie územnoplánovacej dokumentácie v digitálnej forme ;
- b) je snaha zabezpečiť väčšiu účasť občanov na rozvoji a zveľaďovaní obce;
- c) zosúladiť záujmy obecné so záujmami celospoločenskými rešpektovaním územného plánu veľkého územného celku;
- d) rešpektovať vlastnícke vzťahy;
- e) umožniť rozvoj vitálnych funkcií sídelného útvaru, rozvoj obytnej funkcie, výroby , služieb podnikateľských aktivít, rekreácie a turizmu;
- f) upriamiť pozornosť na riešenie ekologických problémov obce a rešpektovať nové zmeny technického, civilizačného a sociálno-ekonomického charakteru.

Prieskumy sú prvou fázou nevyhnutnou pre spracovanie nového územného plánu (ÚPN) obce Dlhá nad Váhom.

Vymedzenie rozsahu Prieskumov a rozborov (PaR).

Prieskumy a rozborov pre ÚPN - obce Dlhá nad Váhom sú zamerané na získavanie údajov z oblastí :

- prírodné podmienky - geológia, geomorfológia, hydrológia, klimatológia, rastlinstvo, živočíšstvo, pedológia
- demografia a populačné tendencie, bytový fond
- občianska vybavenosť – služby
- technická infraštruktúra
- bývanie a s ním spojené funkcie
- výroba, poľnohospodárstvo a PPLF

- ekológia a životné prostredie.

Prieskumy a rozborý sú orientované na získavanie a spracovanie údajov v rozsahu katastrálnych hraníc územia Dlhá nad Váhom. Riešená je samotná obec Dlhá nad Váhom.

• **Použité podklady, dokumentácie, zdroje poznania a informácie o území a zhodnotenie ich využiteľnosti**

Východiskovým podkladom pre spracovanie ÚPN obce je aj nadradená dokumentácia ÚPN-VÚC Nitrianskeho kraja, hlavne jeho záväzná časť.

- Západoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s., Nábrežie za hydrocentrálou 4, Nitra
- Slovenská správa ciest, Miletičova 19, 826 19 Bratislava
- Slovak Telecom, a.s. CSI JUH, Hviezdoslavova č. 797, Galanta
- OÚ Nitra
 - odbor PPLF
 - odbor katastrálny
- Krajské riaditeľstvo Slovenského štatistického úradu v Nitre
- Krajský úrad Nitra - odbor životného prostredia

A.1.2. Vymedzenie rozsahu riešeného územia a záujmového priestoru

Riešeným územím je priestor ohraničený katastrálnou hranicou obce Dlhá nad Váhom. Obec je členená na jednotlivé územno–priestorové celky a tie na jednotlivé ulice, ktoré nemajú svoje pomenovanie. Celková výmera katastrálneho územia je 907 ha.

Katastrálne územie obce sa nachádza v Nitrianskom kraji, na západnom okraji okresu Šaľa, na hranici s okresom Galanta. Obec susedí s katastrami obcí: na východe s k.ú. Šaľa, na juhozápade s k.ú. Kráľová nad Váhom, na severozápade s k.ú. Šoporňa, na severovýchode s k.ú. Močenok. Celková plocha katastrálneho územia je 907 ha.

Využitie pôdneho fondu

Obec / kataster	Spolu	Poľnohospodárska pôda (ha)				Nepoľnohospodárska pôda (ha)				
		Orná pôda	Trvalé kultúry	TTP	Spolu	Lesná Pôda	Vodná pôda	Zast. pôda	Ostat. pôda	Spolu
Dlhá nad Váhom	907	676,3	39	0,1	715,4	65,4	44,5	56,8	24,9	191,6

Zdroj: Obecný úrad

A.2. PRIESKUMY A ROZBORY

A.2.1. Prieskumy a rozborý priestorového usporiadania a funkčného využívania územia

A.2.1.1. Širšie vzťahy

Obec sa nachádza na Podunajskej nížine v dotyku s ľavostrannou hrádzou Váhu na ceste II /573 .

Leží 2 km severozápadne od Šale. Stred obce leží v nadmorskej výške 117m.. Celková výmera k. ú. Je 907 ha.

Nadmorská výška v riešenom území sa pohybuje v intervale od 115,5 - 120 m n.m.

Priemerná ročná teplota vzduchu sa pohybuje od 9 –10 °C.

Priemerná teplota v januári je –2 až -3 °C.

Priemerná teplota v júli je 19 až 20 °C. priemerné ročné zrážky 500-600 mm. Najviac zrážok spadne v mesiacoch júl, august a november, najmenej v mesiacoch január a marec. Trvanie snehovej pokrývky je do 30-40 dní v roku. Priemerná teplota vegetačného obdobia je 16,5 °C, zrážky priemerne 325 mm.

Geografická poloha obce je 48 °10'12,90"N- severnej zemepisnej šírky a 17 °51'38,21"E- východnej zemepisnej dĺžky.

Administratívne obec tvorí jedno katastrálne územie.K.ú. Dlhá nad Váhom.

A.2.1.2. Postavenie obce Dlhá nad Váhom v rámci VÚC Nitrianskeho kraja, vybrané záväzné regulatívy funkčného a priestorového usporiadania územia ÚPN VÚC Nitrianskeho kraja/zmeny a doplnky 2004/ zmeny a doplnky 2008/

1.V oblasti usporiadania územia, osídlenia a rozvoja sídelnej štruktúry:

1.12.7 podporovať rozvoj osi tretieho stupňa Galanta – Nové Zámky,

4. V oblasti poľnohospodárskej výroby a lesného hospodárstva

4.1 rešpektovať pri ďalšom rozvoji poľnohospodársky a lesný pôdny fond ako jeden z faktorov limitujúcich urbanistický rozvoj

4.3 zabezpečovať protieróziu ochranu poľnohospodárskeho pôdneho fondu prvkami vegetácie v rámci riešenia projektov pozemkových úprav a agrotechnickými opatreniami zameranými na optimalizáciu štruktúry pestovaných plodín, v nadväznosti na prvky územného systému ekologickej stability

4.4 podporovať alternatívne poľnohospodárstvo na chránených územiach, v pásmach hygienickej ochrany a na územiach začlenených do územného systému ekologickej stability

4.7 rozširovať výmeru lesného pôdneho fondu na plochách poľnohospodársky nevyužívaných lesných pôd a na pozemkoch porastenými lesnými drevinami, evidovanými v katastri nehnuteľnosti v druhu poľnohospodárska pôda (nie biele plochy)

4.8. zaradiť v rámci aktualizácie lesných hospodárskych plánov do kategórie ochranných lesov na základe zhodnotenia stanovištných podmienok a v súlade s platnou legislatívou v lesnom hospodárstve v relatívne suchšie typy dubového lesného vegetačného stupňa,

4.9. vytvárať územnotechnické predpoklady pre zachovanie stability lesných porastov lužných stanovišť, zabrániť neodborným zásahom do hydroekologických pomerov, pred každým plánovaným zásahom posúdiť jeho vplyv na hydrologické pomery, vzhľadom na protipovodňové opatrenia.

4.10 zabezpečovať v lesnom hospodárstve postupnú obnovu prirodzeného drevinového zloženia porastov, zabezpečovať obnovu porastov jemnejšími spôsobmi, zvyšovať podiel lesov osobitného určenia, zachovať pôvodné zvyšky klimaxových lesov v súvislosti s obnovami lesných hospodárskych plánov,

4.12 realizovať озdravné opatrenia v najviac poškodených lesných spoločenstvách

5. V oblasti usporiadania územia z hľadiska ekologických aspektov, ochrany prírody a ochrany pôdneho fondu

5.1 zabezpečiť v miestach s intenzívnou veternou a vodnou eróziou protieróziu ochranu pôdy uplatnením prvkov územného systému ekologickej stability, a to najmä biokoridorov, prevažne v oblastiach Podunajskej pahorkatiny,

5.2 odstrániť pôsobenie stresových faktorov (skládky odpadov, konfliktné uzly a pod.) v územiach systému ekologickej stability (problematiku riešiť na úrovni konkrétnych projektov ako územných systémov ekologickej stability,

5.3 revitalizovať skanalizované toky, kompletizovať sprievodnú vegetáciu výsadbou pásu domácich druhov drevín a krovín pozdĺž tokov, zvýšením podielu trávnatých porastov na

plochách mikrodepresíí, čím vzniknú podmienky pre realizáciu navrhovaných biokoridorov pozdĺž tokov, opatrenia treba realizovať v súlade s projektmi pozemkových úprav území,

5.4 prinavrátiť vhodnými technickými, biologickými, ekologickými, ekonomickými a právnymi opatreniami pôvodný charakter v krajine v územiach dotknutých výraznou výstavbou (najmä pri vodných nádržiach) a ťažbou nerastných surovín (hliniská, štrkoviská, lomy) a území zasiahnutými nepriaznivými vplyvmi z priemyselnej výroby,

5.5 zabezpečiť nástrojmi územného plánovania ekologicky optimálne využívanie územia, rešpektovanie, prípadne obnovu funkčného územného systému ekologickej stability, biologickej integrity krajiny a biodiverzity na úrovni národnej, regionálnej aj lokálnej.

5.7 realizovať výsadbu lesa v nivách riek, na plochách náchylných na eróziu a pri prameniskách, podporovať zvýšenie podielu nelesnej stromovej a krovinej vegetácie

5.8. podporovať zakladanie trvalých trávnatých porastov, ochranu mokradí a zachovanie prírodných depresíí, spomalenie odtoku vody v upravených korytách a zachovanie starých ramien a meandrov v okolí Dunaja, Váhu, Hrona a Ipľa.

uprednostňovať pri obnove vegetačných porastov prirodzenú obnovu (hlavne pozdĺž tokov, kanálov a ciest a v oblasti svahov Podunajskej pahorkatiny), dodržiavať prirodzené druhové zloženie drevín pre dané typy (postupná náhrada nepôvodných drevín pôvodnými), na maximálnu možnú mieru obmedziť ťažbu veľkopošnými holorubmi,

5.10 citlivo zvažovať rekultivácie vo vinohradníckych oblastiach v zmysle zachovania prirodzených biokoridorov a pri veľkopošných vinohradoch s eróziou zvyšovať podiel ekostabilizačných prvkov,

5.12. zabezpečiť, aby podmäčkané územia s ornou pôdou v oblasti Podunajskej roviny a pahorkatiny boli upravené na trvale trávne porasty resp. zarastené vlhkomilnou vegetáciou,

5.13 zabezpečiť sanáciu a rekultiváciu opustených ťažobní a lomov s cieľom ich začlenenia do prírodnej krajiny,

5.14 rešpektovať všetky kategórie chránených území a ich ochranné pásma v zmysle platnej legislatívy o ochrane prírody a krajiny,

5.15 zohľadňovať pri umiestnení činnosti na území kraja ich predpokladané vplyvy na životné prostredie (proces posudzovania EIA) a realizáciou vhodných opatrení dosiahnuť odstránenie, obmedzenie alebo zmiernenie prípadných negatívnych vplyvov.

7. V oblasti rozvoja nadradenej dopravnej infraštruktúry

7.19 cesta I/75 Galanta – Šaľa – Nové Zámky: rezervovať koridor pre vybudovanie obchvatu Šale medzi Kráľovou nad Váhom a Šaľou s východným obchvatom Šaľa – Veča s odstránením technických nedostatkov a homogenizovaním cesty na kategóriu C11,5/80. Pre dlhodobý výhľad rezervovať koridor obchvatu Šale preložkou cesty I/75 vedenou severne od obcí Kráľová nad Váhom a Dlhá nad Váhom s pripojením na obchvat miestnej časti Veča s následným napojením na obchvat Trnovca nad Váhom.

8. V oblasti rozvoja nadradenej technickej infraštruktúry

8.1 vodné hospodárstvo

8.1.5 na úseku verejných kanalizácií v súlade s Plánom rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií pre územie Slovenskej republiky a Koncepciou vodohospodárskej politiky Slovenskej republiky do roku 2015:

f) dokončiť stavbu Odkanalizovanie regiónu Šaľa v rámci, ktorého sa realizuje rekonštrukcia a intenzifikácia ČOV Šaľa a ČOV Šaľa-Veča, vybuduje sa kanalizácia v obciach Močenok a Horná Kráľová a súčasťou aglomerácie sú tiež sídla Žihárec, Tešedíkovo, Kráľová nad Váhom, Dlhá nad Váhom, Horná Kráľová, Diakovce a Trnovec nad Váhom,

9. V oblasti nadradenej infraštruktúry odpadového hospodárstva

- 9.1 riešiť zneškodňovanie odpadov na území Nitrianskeho kraja v súlade so schválenými aktualizovanými Programami odpadového hospodárstva Slovenskej republiky a Nitrianskeho kraja,
- 9.2 dosiahnuť materiálové zhodnotenie pre 50 % odpadov vo vzťahu k množstvu odpadov vzniknutých v Slovenskej republike v roku 2010,
- 9.3 zvýšiť energetické zhodnocovanie odpadov na úroveň 10 % vo vzťahu k celkom vzniknutým odpadom v Slovenskej republike v roku 2010,
- 9.4 znížiť množstvo skládkovaného odpadu na 24 % pre celkom vzniknutý odpad v roku 2010,
- 9.5 v roku 2010 spaľovať odpad výlučne s energetickým zhodnocovaním,
- 9.6 riešiť s výhľadom do budúcnosti zneškodňovanie odpadov v kraji na skládkach vyhovujúcich technickým podmienkam s orientáciou na existujúce a plánované veľkokapacitné regionálne skládky odpadov,
- 9.7 znížiť skládkovanie komunálneho odpadu o 48 870 t a vytvoriť podmienky na zhodnotenie 67 414 t komunálneho odpadu, najlepšie zvýšením separovaného zberu odpadov na obmedzenie množstva zmesového komunálneho odpadu,
- 9.8 rozšíriť separovaný zber úžitkových zložiek z komunálneho odpadu do ďalších obcí kraja, vrátane separácie problémových látok,
- 9.9 do roku 2010 dosiahnuť 50 % podiel materiálového zhodnotenia komunálnych biologicky rozložiteľných odpadov a znížiť množstvo biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov zneškodňovaných na skládkach o 6 % oproti roku 2005,
- 9.10 zabezpečiť lepšie využitie biologických odpadov vybudovaním ďalších kompostovacích zariadení,
- 9.11 vybudovať zberné strediská pre nebezpečné odpady a problémové látky vrátane ich kontajnerizácie a zabezpečiť ich vyhovujúce zneškodňovanie,
- 9.13 zabezpečiť postupnú sanáciu resp. rekultiváciu uzatvorených skládok odpadov a starých environmentálnych záťaží,
- 9.14 sanovať prednostne skládky lokalizované v územiach prvkov regionálneho územného systému ekologickej stability a v územiach, kde bezprostredne ohrozujú životné prostredie a podzemné vody,
- 9.15 zabezpečiť lokality pre výstavbu zariadení na zneškodňovanie, zhodnotenie, dotriedňovanie a kompostovanie odpadov,

A.2.1.3. Vzťah obce Dlhá nad Váhom k mestu Šaľa

Obec sa nachádza 2 km severozápadne od okresného mesta Šaľa. Administratívne patrí do okresu Šaľa.

.Okresné mesto je zdrojom prevažnej väčšiny pracovných príležitostí a je centrom vyššej občianskej vybavenosti. Ďalšou významnou pracovnou príležitosťou je DUSLO a.s. .

Súčasne katastrálne územie obce disponuje pomerne vysokým potenciálom možností obyvateľov a jeho okolia, s dôrazom na bývanie, agroturistiku a poľnohospodársku produkciu

Je súčasťou mikroregiónu obcí Via Romanum , ktorý je vymedzený katastrálnym územím obcí: Dlhá nad Váhom, Hájske, Horná Kráľová, Močenok, Selice, Trnovec.

Obec leží na významnejšej dopravnej komunikácii ceste druhej triedy II/573 Šaľa- Šoporňa

A.2.1.2. Rozbor urbanistickej štruktúry obce

Kultúrne – historická charakteristika

Prvá písomná správa o obci Dlhá nad Váhom sa zachovala vo forme Zumboe v zoborskej listine z roku 1113. V nasledujúcich storočiach sa vyskytuje v písomnostiach ako Chumboj od 16. Storočia Hosswfalw, Hozzwfalw, od 18 storočia Hosszúfalu.

Predpokladá sa, že pôvodný názov obce je odvodený od osobného mena Chombold. Neskôr pre svoje dlhé rozloženie bola obec označená ako Hosszufalu – Dlhá, a pre presnejšie označenie ešte určená, že sa jedná o Dlhú nad Váhom. Obec Dlhá sa totiž nachádzala aj v Bratislavskej stolici.

Zoborská listina z roku 1113 vydaná kráľom Kolomanom poisťuje majetky zoborského opátstva. Hovorí o dvoch dedinách pod názvom Zumboe v súvislosti s opisom hraníc majetkov Mučeníky. Pri opise ich hraníc sa uvádza, že les pri dedine Veča (Vveza) patrí celý kláštoru. Ďalej hranice tohto majetku išli cez kopec Repa a dedinou Strecha, ktorá ležala niekde na okraji chotárov dnešnej Vede a Dlhej nad Váhom. V týchto miestach bol rybník La, ktorý patril kláštoru. Hranice pokračovali po lúke Ufa, kde hraničili s Dhou nad Váhom (Zumboe). Hranice potom išli ďalej dedine Zumboe. V ďalšej časti listiny sa uvádza, že v dedine Zumboe má kláštor pozemky, ktoré možno obroditiť jedným poplúžením.

Ďalšia písomná správa o obci sa zachovala z roku 1252, keď kráľ Belo IV. daroval novozaloženému premonštrátskemu kláštoru v Turci majetky, ktoré predtým patrili benediktínskemu kláštoru v Pannonhalme a kláštoru v Zobore. Medzi majetkami sa nachádza aj Šaľa, Kráľová, Tešedíkovo a tri dediny pod názvom Chumboy – Dlhá nad Váhom. Vydanie tejto listiny úzko súvisí s majetkovým usporiadaním po tatárskom vpáde v roku 1241.

Od 16. storočia až do začiatku 18. storočia nastali pre obyvateľov obce mimoriadne nekludné časy. Veľmi skoro po moháčskej bitke, už v rokoch 1529 – 1530, sa dostáva obec do rúk Turkom. I keď Šaľu a okolie vtedy obsadili len dočasne, onedlho – už v roku 1554 – sa znovu dostala Dlhá nad Váhom spolu s celým okolím pod tureckú nadvládu. V 16. storočí dochádza aj k zmene zemepána. Po prvej tureckej invázii zaujal šalianský majetok premonštrátov František Nyári, ktorý odovzdal vicepalatínovi Františkovi Révayovi. V roku 1534 sa však dostal opäť do držby permonštrátov. V 16. storočí dostáva panstvo Šaľu spolu s dedinami Kráľová, Tešedíkovo a Dlhá nad Váhom ostrihomský arcibiskup. Dôchodky z tohoto panstva však dostávajú jezuiti v Trnave, ktorí v Šali aj v Dlhej zostávajú do zrušenia jezuitského rádu do roku 1776.,

Ani 17. storočie neprinieslo kludnejšie obdobie pre obyvateľov Dlhej nad Váhom. Stále turecké nebezpečenstvo sa stupňovalo najmä po obsadení Nových Zámok v roku 1665. Čiastočné zlepšenie nastalo po ich oslobodení v roku 1685, no nie nadohľad, pretože začiatkom 18. storočia obyvatelia znovu museli trpieť prítomnosť vojsk. Vojenské akcie protihabsburského povstania Františka Rákócziho I. sa priamo dotýkali aj Dlhej nad Váhom. Vojenské akcie sa odohrávali aj na okolí obce, vojenský tábor Rákócziových vojsk aj pri Veči v roku 1704.

Po satomársko mieru nastali kludnejšie časy aj pre obyvateľov obce, ktorí sa počas celého stredoveku zaoberali poľnohospodárstvom. Najmä pestovaním obilovín, prosa, kapusty, chovom hovädzieho dobytku, koni ale aj rybárstvom a včelárstvom. V polovici 18. storočia bolo v obci 64 obyvateľov, ktorí museli platiť dane. Z nich 40 patrilo do skupiny poddaných, ktorí mali vlastné poddanské usadlosti, 14 patrilo do skupiny želiarov a 8 do skupiny podželiarov. V súpise sa uvádzajú nasledovné priezviská: Kovács, Babós, Mikus, Andódy, Mészáros, Molnár, Takács, Izsóf, Juhász, Tóth. V roku 1752 mlynármi boli J. Molnár a J. Juhász. V tom istom roku do skupiny sluhov boli zaradení výčapník J. Farkas, pastier J. Szarva a pastier kráv a pastier sviň.

Počet obyvateľov podľa kanonickej vizitácie z roku 1779 bol 560. Prvé sčítanie ľudu v roku 1787 uvádza 520 obyvateľov a 81 domov. Vzťah medzi zemepánom a poddanými nebol upravený do urbárskej regulácie písomnou formou.

V prvej polovici 19. storočia, na základe zmlúv, bolo možné sa vykúpiť z robôt a z ostatných povinností.

O sociálnom postavení obyvateľstva len ťažko si môžeme utvoriť obraz. Mimoriadne veľké problémy znamenala pre obyvateľstvo rieka Váh, ktorá častými a veľkými povodňami značne sťažila ich život. Preto boli časté aj žiadosti adresované zemepánovi o odpustení povinností v dôsledku ničenia úrody povodňou. Po mnohých žiadostiach a povodniach v 18.

storočí bola v roku 1800 postavená pod obcou hrádza, ktorá však nezabezpečovala celkom obyvateľstvo pred povodňami. Veľké povodne zasiahli Dlhú nad Váhom v rokoch 1814, 1816, kedy sa zničilo 8 domov, v roku 1822 bolo zničených 11 domov, a ďalšie v roku 1830, 1840. Dlhá nad Váhom najviac trpela povodňami zo všetkých okolitých obcí. Pri súpise zničených domov sa nachádzajú často ich podrobné popisy. Väčšie domy sa skladali z dvoch izieb, z dvoch komôr a jednej kuchyne. Za tým nasledovala maštala a chlievy. Budovy boli prikryté s rákosím a pri domoch sa nachádzali studne vyložené s kameňom, prípadne s tehlou alebo tvrdým drevom. Menšie domy mali len jednu izbu, jednu komoru a jednu kuchynku. Ich zariadenie bolo mimoriadne skromné.

Z hadiska verejnoprávneho Dlhá nad Váhom počas celého stredoveku patrila do Nitrianskej stolice. Na čele obce stál richtár, podrichtár a prisažní.

Obyvatelia obce Dlhej začiatkom 19. storočia žiadali, aby Veča bola odčlenená od Dlhej. Svoju žiadosť odôvodňovali s tým, že kostol je malý pre dve obce, tretina obyvateľov z Dlhej sa nemôže zúčastniť bohoslužby, lebo sa nezmestia do kostola. ako ďalší dôvod pre odčlenenie uviedli, že v zime a v dobe záplav pre obyvateľov Dlhej je ťažké sa dostať na bohoslužby do Veči, kde by sa mali tieto konať každý tretí týždeň. Žiadosť o odčlenení Veči od fary v Dlhej bolo vyhovené, a v júni 1818 bola Veča pripojená k Trnovcu nad Váhom.

Jedným z najvýznamnejších výdobytkov revolúcie v r. 1848-49 bolo zrušenie nevoľníctva, ktorý zásadným spôsobom zmenilo spoločenský, hospodársky a politický život na území Uhorska. Boli zrušené feudálne vzťahy a bolo možné dostať sa k pôde, čím sa aj zásadne zmenil vzťah ľudí k pôde. Takto bolo zrušené už príliš dlhotrvajúce nevoľníctvo a začala éra kapitalistického hospodárenia.

Život obyvateľov a hospodársky vývoj obce sťažovalo často opakujúce prírodné katastrofy a rôzne epidémie. Veľký počet obetí vyžiadala cholera už v roku 1831, keď v priebehu necelých dvoch mesiacoch zomrelo 76 ľudí. V roku 1849 si vyžiadala cholera 19 ľudských životov, a v roku 1866 zomrelo na ňu 36 ľudí (prvá obeť zomrela 28. augusta, posledná 14. októbra). Celé územie župy bolo rozdelené na epidemiologických obvodov. Dlhá nad Váhom patrila do obvodu Šaľa.

Pre obyvateľstvo obce mala od začiatkov nesmierne veľký význam rieka Váh. Bola jednak zdrojom obživy (možnosť rybolovu), poskytovala vodu, zároveň umožňovala aj rozvoj remeselníctva, ďalej činnosť vodných mlynov, prepravu tovaru a tým rozvoj obchodníctva atď. Napriek týmto výhodám časté záplavy rieky priam neustále ohrozovali život miestnych obyvateľov. Častý zosuv brehu spôsobilo, že hlavne na Dolnej (Alvég) ulici sa veľa domov zrútil do rieky. Ľudia si preto začali stavať svoje domy na uliciach Nový rad (Új sor) a Vonkajší rad (Kulso sor).

Obyvatelia na ľavom brehu Váhu iniciovali založenie spoločnosti proti záplavám. Ktorá mala mať sídlo v Trnovci, ale do vydania zákona o hrádzach boli povinní pracovať na násypoch, a to na najnebezpečnejších miestach.

Prvý násyp v chotári obce Dlhá nad Váhom postavili v roku 1888. Ďalšie objemné práce na násype sa konali v r. 1892-93. Vysokú a silnú hrádzu však rieka stihla predsa pretrhnúť už v roku 1894. Úplne opačná situácia bola v roku 1912, keď voda Váhu bola taká nízka, že medzi Dlhou nad Váhom a Šaľou sa musela zastaviť premávka kompy. No, v roku 1914 boli ďalšie záplavy a to na fašiangy.

Počas veľkého požiaru v roku 1875 obec vyhorela z troch štvrtín a okrem materiálnej škody sa vykazuje aj strata ľudských životov. Na zvýšenie požiarnej ochrany boli noční strážcovia kontrolovaní drábmami. V roku 1876 založili v obci dobrovoľný Hasičský zbor.

V rokoch 1937-1938 na počesť 46 obetiam padlých na frontoch I. svetovej vojny postavili pomník. Vojna zasiahla nielen miestne obyvateľstvo. Z veže r.kat. kostola, ako aj v iných obciach, zobrali zvony na vojenské účely, no obyvatelia si dali v roku 1919 v Trnave odliať nové zvony.

Medzivojnové obdobie v obci charakterizuje čulý spoločenský a kultúrny život. Súbežne s krajiniskými spolkami vznikali v obci aj miestne odbočky. Korene najstaršieho spolku v Dlhej nad Váhom – Dobrovoľného hasičského zboru – siahajú až do čias monarchie. Nové stanovy zboru boli schválené s Krajiniským úradom v roku 1929. Výzbroj požiarneho zboru bola uložená v požiarnej zbrojnici: 1 požiarne voz s cisternou, 1 hasičská striekačka a ostatné potreby.

Obec bola oslobodená sovietskou červenou armádou 1.4.1945. škody, ktoré spôsobila vojna boli vyčíslené na sumu takmer 200.000 korún. Ako všade kde obyvateľstvo bolo maďarskej národnosti, aj v Dlhej nad Váhom na čelo miestnej správy bol menovaný obecný komisár.

Dôsledkom združstevňovania bolo v roku 1949 založené miestne poľnohospodárske družstvo. Zakladajúcich členov bolo 13, a obhospodarovali 42 ha pôdy.

Po zmene miestnej správy, po februári 1948, vznikol v obci miestny národný výbor. Úrad sa presťahoval do novostavby MNV v roku 1962.

Prvé demokratické obecné voľby v dňoch 23.-24. novembra 1990 sa mohli uskutočniť až po novembrových udalostiach 1989

Objekty pamiatkového fondu

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky v riešenom území neeviduje v Ústrednom zozname pamiatkového fondu žiadne nehnuteľné národné kultúrne pamiatky.

Literatúra Obzor, Bratislava 1967, uvádza v obci Dlhá nad Váhom nasledovné pamiatky alebo pamätihodnosti:

- Kostol najsvätejšej Trojice, empírový z roku 1800, prestavaný v roku 1899
- Kríž, klasicistický z roku 1819
- Prícestné sochy, sv. Floriána, klasicistická z roku 1826,

Ostatné miestne kultúrne a historické pamiatky:

- ✓ Pamätná tabuľa Alajosa Izsófa 1870 – 1945 na dome s.č.111 – rodák obce, farár, redaktor, spisovateľ, cestovateľ,
- ✓ Pamätný drevený stĺp Dávida Mészároša 1799 – 1849 pred farským úradom – rodák obce, farár, za účasť v revolúcii 1848 – 1849 bol popravený
- ✓ Svätá trojica pred budovou ZŠ
- ✓ Pamätník obetiam I. a II. svetovej vojny
- ✓ Kríž v parku pri hl. ceste
- ✓ Sv. Ján Nepomucký pri hl. ceste
- ✓ Sv. Vendelín v areáli RD
- ✓ Obraz p. Márie
- ✓ Kaplnka p. Márie
- ✓ Kostol Sv. trojice
- ✓ Kríž pred kostolom
- ✓ P. Mária pred kostolom

Z hľadiska ochrany archeologických nálezísk ku stavbe je potrebné dodržať nasledovné podmienky:

1. Vo vzťahu k možnosti narušenia archeologických nálezísk ku stavbe, ktorá si vyžiada vykonanie zemných prác stavebník/investor je povinný od Krajského pamiatkového úradu v Nitre už v stupni územného konania si vyžiadať v zmysle zákona 50/1976 Zb. o územnom plánovaní v znení neskorších predpisov odborné stanovisko.
2. V prípade nevyhnutnosti vykonať záchranný archeologický výskum ako predstihové opatrenie na záchranu archeologických nálezísk a nálezov rozhoduje o výskume podľa § 37 pamiatkového zákona Pamiatkový úrad Slovenskej republiky.
3. Z katastrálneho územia obce Dlhá nad Váhom pochádzajú doklady osídlenia od najstarších dôb praveku (znaky osídlenia zo staršej doby kamennej, zo staršej doby

bronzovej, zo staršej a mladšej doby železnej, z doby rímskej a zo stredoveku). Väčšina nálezov sa zistila v tesnej blízkosti rieky Váh a v polohe Vinohrady. V meste vykonávala bádatelka Zora Liptáková záchranný výskum v roku 1962.

4. Je pravdepodobné, že pri zemných prácach spojených so stavebnou činnosťou budú zistené archeologické nálezy, resp. archeologické situácie.

Okrem vyhláseného a zapísaného pamiatkového fondu môže obec chrániť regionálne kultúrne hodnoty vytvorením a odborným vedením evidencie pamätihodností v zmysle §14 ods. 4 pamiatkového zákona. Do evidencie pamätihodností môže obec zaradiť okrem hnutelných vecí a nehnuteľných vecí aj kombinované diela prírody a človeka, historické udalosti, názvy ulíc, zemepisné a katastrálne názvy, ktoré sa viažu k histórii a osobnostiam obce. Z hľadiska pamiatkových záujmov a pre zvýraznenie špecifik obce je doporučené uplatniť v územnom pláne princíp revitalizácie tradičných urbanisticko-architektonických vzťahov v súlade so súčasnými potrebami obcí. Je potrebné zachovať charakter historických urbanistických priestorov a ich väzby na prírodné prostredie.

Mimo zatavaného územia obce sa evidujú viaceré archeologické náleziská.

Zvláštny súbor pamiatok predstavujú predmety nájdené počas ťažby štrku v riečisku Váhu, medzi Kráľovou a Dlhou. V časovom rozpätí od r. 1963 – 1970 tu boli vybagrované a sčasti zachránené aj pre ďalšie generácie rôzne pamiatky hmotnej kultúry. Boli to už okrem spomínaných fosílnych kostí železné sekery, bronzová spona z doby rímskej, keramické nádoby - džbány, hrnce a pod., avšak ich vypovedacia schopnosť je dosť malá, nakoľko sa nedajú presnejšie zistiť dôležité nálezové okolnosti.

Najväčšiu pozornosť si hádam zasluhujú stredoveké železné meče v počte 8 ks z 12.-14. stor. Roku 1963 vybagroval a odovzdal pracovníkovi Archeologického ústavu SAV v Nitre, V. Takács, obojsečný meč, dlhý 105 cm s trňom rukoväte pre jedno a polručné uchopenie. Má širokú čepeľ s výraznou, ale úzkou krvou ryhou na oboch stranách a s ulomeným hrotom. Na obidvoch stranách čepele sú znaky a písmená aplikované vsadením medených drôtov do žliabkov v jadre čepele. V tom istom roku vybagroval F. Babós viac predmetov, medzi inými aj dva železné meče. Ide o dvojsečné meče s trňom rukoväte pre jednoručné uchopenie. V obidvoch prípadoch sú hroty širokých čepelí ulomené. V pomerne nízkych ryhách sú stopy znakov, aplikovaných medeným drôtom, ktorý je však zo žliabkov vypadnutý. aj v neskoršom období boli nájdené ďalšie meče spolu s inými nálezmi, avšak bez nálezových okolností a navyše sú samotné nálezy dnes nezvestné.

Vyššie uvedené nálezy mečov svedčia o vysokom stupni odbornosti a zručnosti stredovekých majstrov a z hľadiska historických dejov svedčia o dôležitom postavení tohto priestoru. Ich vysoká koncentrácia na relatívne malom úseku súvisí so strategickým bodom, prechodom – brodom cez Váh. Dokladajú ďalej intenzívny a rušný život v tomto historickom období, o ktorom nám poskytujú údaje už aj písomné pramene.

Je pravdepodobné, že pri zemných prácach spojených so stavebnou činnosťou budú zistené archeologické nálezy, resp. archeologické situácie. Podľa § 22 ods. 5 pamiatkového zákona sú údaje týkajúce sa umiestnenia archeologických nálezísk predmetom ochrany podľa osobitných predpisov (ods. 3, § 76 zákona NR SR č. 241/2001 o ochrane utajovaných skutočností) a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Priestorová charakteristika

Funkčné členenie

V obci sú zastúpené všetky zložky základnej občianskej vybavenosti. V tesnej blízkosti stredu obce je zastúpenie občianskej vybavenosti komerčnej aj nekomerčnej, ktorá je rozptýlená po celej obci. Prevláda obytná funkcia.

V súčasnosti sa v obci nachádzajú všetky bonitné triedy objektov, od objektov nových až po objekty odporúčené na asanáciu.

Základnou kompozičnou osou je cesta II/573, ktorá prechádza celou obcou v smere sever – juh. Sekundárnou kompozičnou osou je centrálny priestor návsi.

Typ obce :

Obec je z hľadiska typu hromadný cestný typ.

Funkčné členenie k.ú. obce :

Obec / kataster	Spolu	Poľnohospodárska pôda (ha)				Nepoľnohospodárska pôda (ha)				
		Orná pôda	Trvalé kultúry	TTP	Spolu	Lesná Pôda	Vodná pôda	Zast. pôda	Ostat pôda	Spolu
Dlhá nad Váhom	907	676,3	39	0,1	715,4	65,4	44,5	56,8	24,9	191,6

A.2.2. Prieskumy a rozbor prírodných podmienok

a) Goemorfológia :

Z geografického hľadiska je územie súčasťou Podunajskej nížiny, Podunajskej roviny a jej dvoch oddielov – Niva Váhu a Novozámocké pláňavy. K.ú. Dlhá nad Váhom susedí so štyrmi k.ú. : Šoporňa (sever), Močenok (východ), Šaľa (juh) a Kráľová nad Váhom (západ).

Podľa geomorfologického členenia Slovenska (Mazúr, Likniš in Atlas SSR 1980) patrí posudzované územie do geomorfologickej provincie Panónska panva, subprovincie Západopanónska panva, oblasti Podunajská nížina a celku Podunajská rovina, pričom do územia zasahujú dva oddiely :

- oddiel Niva Váhu – západná časť k.ú. pozdĺž rieky Váh
- oddiel Novozámocké pláňavy – východná časť územia.

Z hľadiska reliéfu je územie situované predovšetkým na mladom povrchu fluviálnej nivy rieky Váh, v rámci ktorej možno rozlíšiť zvyšky recentného agradačného valu rieky, pozdĺžne depresie a zvyšky elevácií viatych pieskov. V území rozlišujeme nasledovné typy reliéfu :

- fluviálna rovina – rovinný hladko modelovaný reliéf fluviálnej nivy Váhu, s ojedinelým výskytom plytkých depresí. Nachádza sa v centrálnej časti územia pozdĺž cesty II/573. Nadmorská výška terénu sa pohybuje v rozmedzí 115,5 – 116,5 m, relatívne prevýšenie je len do 1 m. Sklonitosť reliéfu je do 0,5°.
- fluviálno-eolická zvlnená rovina – zvlnený hladko modelovaný reliéf miernych elevácií eolického pôvodu (viate piesky), zhladených fluviálnou akumuláčnou činnosťou. Typický je výskyt plytkých medzidunových depresí. Nachádza sa na SV katastra (sv. od obce). Relatívne prevýšenie terénu je 2 – 5 m, sklonitosť prevažne do 1°, často 1-3°.

b) Geológia :

Geologickú stavbu územia charakterizujeme najmä podľa publikovaných geologických prác v širšom území, archivovaných v Geologickej službe SR, použité boli aj iné citované podklady a mapovanie územia počas terénneho prieskumu v rokoch 2005 – 2006.

Podľa regionálneho geologického členenia SR (Vass a kol., 1988) leží katastrálne územie obce Dlhá nad Váhom v oblasti Vnútrohorskej panvy a kotliny, podoblasti Podunajská panva, okrsku Trnavsko-dubnická panva, podokrsku Rišňovská priehlbina.

Územie je z geologicko-litologického hľadiska homogénne. Budované je súvrstviami neogénu, ktoré sedimentovali v širšom hodnotenom území vo vrchnom miocéne a pliocéne. V ich zložení prevládajú pestré íly, piesky (panón – pont) a štrky (dák – ruman) Kolárovskej formácie. Celková mocnosť neogénnych súvrství je udávaná v oblasti Šale približne 3000 m.

V nadloží neogénnych sedimentov sú uložené kvartérne sedimenty. V širšom okolí výrazne prevažujú fluválne sedimenty rôznych fácií – od drobno- až hrubozrnných štrkov cez štrkopiesky až po piesky (najmä pleistocénneho veku). Ich hrúbka je v Podunajskej oblasti udávaná rôzne, vo všeobecnosti sa od severu na juh zväčšuje. V posudzovanom území je mocnosť kvartérnych sedimentov cca 15-20 m.

V rámci posudzovaného územia sú vymedzené nasledovné typy kvartérnych sedimentov, ktoré zároveň predstavujú pôdny substrát :

- fluválne štrky, štrkopiesky až piesky (vurm – holocén) – nachádzajú sa v podloží povodňových ílov a hlín. Staršie sedimenty, tzv. korytovo -nivnej fácie sa nachádzajú väčšinou medzi hlinito-ílovitými sedimentami nivnej fácie a štrkami až štrkopieskami korytovej fácie. Prevládajú jemnozrnné piesky, vápnité, slabo humózne. Tento typ substrátu sa nachádza v blízkosti medzihrádzového priestoru rieky Váh.
- fluválne hlinité sedimenty nivy a nízkych terás Váhu (holocén) – zvrstvené povodňové sedimenty – prevažne piesčito-prachovité hliny, piesčité hliny alebo ílovité hliny tzv. nivnej sedimentárnej fácie. Sedimenty sú silne vápnité, humózne, prevažne alkalické reakcie. Uložené sú buď bezprostredne na štrkovitých, štrkopiesčitých až piesčitých sedimentoch korytovej fácie alebo na piesčitých sedimentoch korytovo-nivnej fácie. Nachádzajú sa v prevažnej časti katastrálneho územia.
- mokradové sedimenty a rašeliny (holocén – recent) – nachádzajú sa ostrovčekovito vo zvyškoch terénnych depresíí, väčšinou ide o zvyšky lokalít pôvodnej ramennej sústavy Váhu. Jedná sa o sedimenty slatinného typu, zazemnené zvyšky pôvodných aktívnych ramien alebo močiarov.
- fluvialno-eolické sedimenty – rozplavené piesky (vurm – holocén) – nachádzajú sa v severnej až juhovýchodnej časti katastra (severne a východne od obce). Tvoria málo výrazné elevácie relatívnej výšky 2 – 5 m, často sú sprevádzané výskytom medzidunových depresíí. Pôvodný eolický reliéf (vytvorený najmä počas mladšieho pleistocénu buď priamo deflačnou činnosťou vetra a ukladaním jemných vápnitých pieskov v podobe dlhých, úzkych a nízkych chrbtov, alebo fluvialnou akumuláciou prikorytových piesčitých valov) bol počas holocénu čiastočne fluvialne premodelovaný akumulácnou činnosťou rieky Váh.
- antropogénne sedimenty (recent) – rozšírené sú najmä vo forme navážok sprevádzajúcich výstavbu rôznych objektov, skládok odpadov, tvoria aj násypy ciest a hrádze Váhu.

Geologická stavba územia

Podľa inžiniersko -geologickej klasifikácie Matulu a kol. (1969) patrí posudzované územie do regiónu neogénnych tektonických vkleslín, oblasti vnútrokarpatských nížin (Podunajská nížina). Podľa STN 730036 leží širšie územie v seizmickej oblasti 6° MSK a v zdrojovej oblasti seizmického rizika 4.

c) Pedológia

Pôdny fond posudzovaného územia obvodu PPÚ Dlhá nad Váhom a jeho okolia tvoria najmä intenzívne využívané poľnohospodárske pôdy, ktoré sú z produkčného hľadiska veľmi úrodné až úrodné.

Priestorová diferenciácia pôdneho krytu v území je vzhľadom k relatívne homogénym klimatickým podmienkam prejavom pôsobenia azonálnych činiteľov – najmä geologického substrátu a mikroreliéfu, vplyvom ktorých sa vyvinuli genetické pôdne typy v dnešnej dobe.

Najviac zastúpeným pôdnym typom sú podľa mapovania BPEJ jednoznačne fluvizeme, ktoré zaberajú 59% výmery územia. Nasledujú černozeme (25%) a čiernice (15%). Nepoľnohospodárska pôda zaberá v rámci obvodu PPÚ len 1% výmery – patria sem lesné pozemky a ostatné plochy.

Nepoľnohospodárska pôda zaberá v rámci obvodu pozemkových úprav len 1,0% výmery (6,6ha). Patria sem lesné pozemky o výmere 6,0ha a ostatné plochy o výmere 0,6ha.

V prípade väčších plôch sadov a záhrad v blízkosti intravilánu hrádze Váhu sú pôvodné pôdy pretvorené v dôsledku intenzívnej kultivácie. Preto je možné ich klasifikovať aj ako špecifické pôdy – **kultizeme (KM)**. Sú to pôdy na prirodzených substrátoch, ale činnosťou človeka s úplne pozmenenými vlastnosťami (prevažne kultiváciou počas poľnohospodárskeho využívania). Patria sem prevažne pôdy záhrad, vinohradov, ovocných sadov.

d) Hydrogeológia :

Povrchové vody

Katastrálne územie obce Dlhá nad Váhom patrí do povodia rieky Váh (Dolný Váh, číslo hydrologického poradia 4-21-01-038). V západnej časti katastra tečie rieka Váh (je situovaná mimo obvodu pozemkových úprav), východnú a jv. hranicu územia tvorí kanál Zajarčie (číslo hydrologického povodia 4-21-10-056).

Rieka Váh je najdlhšou riekou na území Slovenska. Je tokom 2. rádu s celkovou dĺžkou 402,5 km a plochou povodia 19,728 km² (Komárno). V Šali je plocha povodia 10 620,2 km² a dĺžka toku 346,9 km.

Prirodzený vodný režim toku Váh je stredohorský – zdrojom vodnosti sú najmä topiace sa snehové zrážky v jarných mesiacoch (maximálne vodné stavy v III-V), podružné zvýšenie vodnosti koncom jesene (XI, zač. XII) závisí od výdatnosti zrážok. Vodný stav na Váhu je pre výšku hladín podzemných vôd v okolí podstatným faktorom. Súčasný režim toku Váh je v dôsledku prevádzky VD Kráľová a VD Selice. Typické je kolísanie hladiny s rozkyvom podľa špičkovania vodnej elektrárne na VD Kráľová, ktoré je však čiastočne vyrovnávané prevádzkou VD Selice.

Koeficient odtoku z povodia je cca 0,4 špecifický odtok z povodia dosahuje 14 l.s⁻¹.km⁻². Dlhodobý priemerný ročný prietok Váhu v Šali je 148 m³.s⁻¹.

Celú oblasť katastra je možno označiť za veľmi suchú, s nízkymi hodnotami špecifického odtoku – len do 3-5 l.s⁻¹.km⁻². Z hľadiska odtokových pomerov patria miestne toky (kanály) celej oblasti do dažďovo-snehového typu odtoku s akumuláciou vôd v decembri až januári, vysokou vodnosťou vo februári až marci, s nízkymi stavmi od polovice júla do konca septembra. Najnižšie prietoky sú najčastejšie v septembri, v druhej polovici novembra až začiatkom decembra sa prejavuje pomerne výrazné podružné maximum.

Vo východnej časti katastrálneho územia sa nachádza vodná plocha – chovný rybník Dlhá s výmerou 1,1 ha.

Tabuľka č.3 – Vybrané hydrografické charakteristiky rieky Váh

Vodný tok	Stanica	F	H	O	K	qs	Qa
Váh	Šaľa	10618,9	1042	441	0,44	13,92	147,8

F- plocha povodia (km²), H- priemerné ročné zrážky (mm), O-odtok (mm), K- koeficient odtoku (O/H), qs – špecifický odtok (l.s⁻¹.km⁻²), Qa – priemerný ročný prietok (m³.s⁻¹)

Podzemné vody

Katastrálne územie obce Dlhá nad Váhom patrí podľa hydrogeologickej rajonizácie územia Slovenska (Šuba a kol. 1989) do hydrogeologického rajónu Q074 – *Kvartér medziriečia Podunajskej roviny*. Územie patrí k hydrogeologicky významným oblastiam Slovenska (Dolný Váh) so stálym sledovaním kvality podzemných vôd.

Vlastnosti podzemných vôd sú podmienené najmä charakterom geologického podložia. V kvartérnych štrkopiesčitých a piesčitých fluvialných sedimentoch agradačného valu Váhu sú podzemné vody typické voľnou hladinou, s režimom závislým v prierečnej zóne prevažne na režime Váhu, ďalej od toku na stave vody v kanáloch a celkovej klimatickej situácii (bilancii zrážok a výparu). Širšie územie patrí k hydrogeologicky najvýznamnejšiemu regiónu Slovenska – Podunajskej roviny, s celkovými dokumentovanými zdrojmi podzemných vôd viac ako 20.000 l.s⁻¹.

Podľa režimu patria podzemné vody širšieho územia do prvého výškového stupňa (do 450-600 m n.m.), s najvyššími stavmi hladiny podzemných vôd a výdatnosťou prameňov koncom marca a začiatkom apríla, minimálnymi stavmi v septembri až novembri.

d) Klimatológia – klimatické pomery :

Celkovú charakteristiku klímy, najmä z hľadiska teplotných a zrážkových pomerov s prihliadnutím na vlhkovú bilanciu a slnečný svit vyjadrujú tzv. klimatické oblasti (Konček in Atlas SSR 1980, Atlas krajiny SR, 2002). Katastrálne územie obce Dlhá nad Váhom patrí do teplej, suchej klimatickej oblasti – charakterizované je teplou nížinnou klímou s dlhým teplým až veľmi dlhým a suchým letom, krátkou, mierne teplou, suchou až veľmi suchou zimou s veľmi krátkym trvaním snehovej pokrývky.

Klimatické parametre sú komplexne sledované v klimatickej stanici Žihárec (12 km južne od obce), vybrané klimatické ukazovatele sú sledované v stanici Báb (14 km severne).

Priemerná ročná teplota kolíše v rozpätí 9-10 °C (priemerné teploty júla sú 19-20 °C a januára -1 až -3 °C), pričom najteplejším mesiacom je júl (19,7 °C), najchladnejším január (-2,1 °C). Priemerná teplota vegetačného obdobia je približne 16,5 °C.

Priemerný ročný úhrn zrážok je 570 mm – najviac zrážok spadne v mesiacoch jún – august a november, najmenej v mesiacoch január – marec. Počas vegetačného obdobia spadne priemerne 325 mm zrážok, čo predstavuje zrážkový deficit cca 250 mm. Snehová pokrývka leží v území priemerne 30 dní do roka, sneh vyšší ako 5 cm len 20 dní.

Prevládajúcou zložkou vetra takmer vo všetkých ročných obdobiach je v oblasti Podunajskej roviny severozápadný vietor (cca 20% pozorovaní). Ďalšími častými smermi vetrov sú Z a V, naopak najmenej časté sú SV, J a JZ vetry. Bezvetrie sa vyskytuje priemerne v 11% meraní.

Základné klimatické ukazovatele (Žihárec, 1951-80)

Klim. ukazovatele	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	ROK	VEG. OBD
Priem. teplota (°C)	-2,1	0,2	4,5	10	14,9	18,5	19,7	19,1	15,2	9,8	4,6	0,3	9,6	16,3
Priem. zrážky (mm)	35	36	36	45	49	74	63	56	39	40	55	43	570	325

Častosť jednotlivých smerov vetra v % o pozorovaní (Žihárec, 1961 80)

	S	SV	V	JV	J	JZ	Z	SZ	BEZV
Zimné obdobie (XII-II)	92	64	162	152	74	80	118	166	92
Letné obdobie (VI-VIII)	100	55	72	90	80	72	149	241	141
Rok (I-XII)	92	58	122	126	81	78	132	201	110

f) Flóra

Podľa fytogeografického členenia územia Slovenska (Futák 1980) patrí záujmové územie do oblasti panónskej flóry, obvodu europanónskej xerothermnej flóry, fytogeografického okresu Podunajská nížina. Toto začlenenie znamená, že v druhovom zložení vegetácia prevažujú teplomilné druhy prevažne panónskeho alebo pontického pôvodu

Potenciálna prirodzená vegetácia

Potenciálna prirodzená vegetácia predstavuje vegetáciu, ktorá by sa v území vyvinula, keby na krajinu nepôsobil svojou činnosťou človek.

Potenciálna prirodzená vegetácia katastrálneho územia obce Dlhá nad Váhom odráža polohu obce v nížine v blízkosti veľkého vodného toku – v území boli mapované jednotky lužné lesy vrbovo-topoľové, lužné lesy nížinné, dubovo-hrabové lesy panónske a dubové xerothermofilné lesy ponticko-panónske.

Lužné lesy vrbovo-topoľové (Sx) sú spoločenstvá mäkkých lužných lesov teplej panónskej oblasti, patriace do zväzov *Salicion albae* (vysokokmenné vrbovo-topoľové lesy) a *salicion triandrae* (krovinné vrbiny). V pôvodných spoločenstvách sú v stromovom poschodí zastúpené druhy vrbá biela (*Salix alba*), v. krehká (*S. fragilis*), topoľ biely (*Populus alba*), t. čierny (*P. nigra*), jaseň úzkolistý (*Fraxinus angustifolia*), brest vŕz (*Ulmus laevis*). V krovinnom poschodí sú to vyššie spomenuté druhy vrb, ďalej vrbá trojtyčinková (*Salix triandra*), v. košíkarska (*S. viminalis*), v. purpurová (*S. purpurea*), svib krvavý (*Swida sanguinea*), baza čierna (*Sambucus nigra*). V území sú viazané na súčasné koryto rieky Váh a jej najbližšie okolie.

Lužné lesy nížinné (U) zahrňujú vlhkomilné a mezohygrofilné lesy, rastúce na aluviálnych naplaveninách pozdĺž vodných tokov, patriace do podväzu Ulmenion. Zo stromov bývajú zastúpené jaseň úzkolistý (*Fraxinus angustifolia*), dub letný (*Quercus robur*), brest hrabolitý (*Ulmus minor*), jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*), javor poľný (*Acer campestre*), čremcha strapcovitá (*Padus avium*) a dreviny mäkkých lužných lesov. V krovinnom poschodí sú to svib krvavý (*Swida sanguinea*), zob vtáčí (*Ligustrum vulgare*), bršlen európsky (*Euonymus europaea*), druhy rodu hloh (*Crataegus sp. div.*). Bylinný podrast je druhovo relatívne bohatý. Jedna z dominantných jednotiek územia v páse naväzuje na lužné lesy vrbovo-topoľové.

Dubovo-hrabové lesy panónske (Cr). Spoločenstvá dubovo-hrabových lesov v najteplejších oblastiach Slovenska alebo v teplejších kotlinách a dolinách, kde má klíma zvýšenú kontinentalitu. Podmieňujú ich predovšetkým piesočnaté a štrkovité treťohorné a štvrtohorné terasy, pokryté sprašovými hlinami, alebo náplavové kužele. V stromovom poschodí dominuje dub letný (*Quercus robur*), častý je dub sivastý (*Quercus pedunculiflora*), javor poľný (*Acer campestre*), javor mliečny (*Acer platanoides*), trvalo sa vyskytuje (na západe po Nitru) aj javor tatársky (*Acer tataricum*). Bežné sú bresty *Ulmus minor* a *Ulmus laevis*, lipa malolistá (*Tilia cordata*), hrab obyčajný (*Carpinus betulus*), jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*) a jaseň úzkolistý (*Fraxinus angustifolia*). Krovinné poschodie je dobre vyvinuté. Vyskytuje sa na väčších plochách v relatívne vyšších častiach územia.

Dubové xerothermofilné lesy ponticko-panónske (AO) sa vyvíjajú na černozeziach, na prechode hnedozemí k černozeziám a na hnedozemiach na spraši. Floristicky sú bohaté so submediteránnymi druhmi a druhmi lesostepného charakteru. Prevládajú dub sivozelený (*Quercus pedunculiflora*) a dub jadranský (*Quercus virgiliana*), častý je dub cer (*Quercus cerris*). Z ďalších drevín sa vyskytujú dub mnohoplodý (*Q. polycarpa*), dub letný (*Q. robur*), brest menší (*Ulmus minor*), javor poľný (*Acer campestre*). V krovinnom poschodí sú to druhy ruža (*Rosa sp. div.*), vtáčí zob (*Ligustrum vulgare*), trnka obyčajná (*Prunus spinosa*), rešetliak prečisťujúci (*Rhamnus catharticus*), drieň (*Cornus mas*), zemolez obyčajný (*Lonicera xylosteum*) a kalina obyčajná (*Viburnum opulus*). Výskyt v malom ostrovčeku severne od obce, viac ostrovčekov je širšom záujmovom území.

Reálna vegetácia

Reálna vegetácia katastrálneho územia je do značnej miery odlišná od pôvodnej, potencionálnej. Záujmové územie sa nachádza v oblasti veľmi úrodných pôd a preto sa v extraviláne vyskytujú takmer výlučne poľnohospodársky intenzívne využívané veľkoblokové orné pôdy s veľmi malým podielom prírody blízkej vegetácie. Porasty drevín sú obmedzené na niekoľko medzí, porastov popri cestách a solitérov. Výnimku tvoria porasty v blízkosti hrádze Váhu na miestach bývalých meandrov rieky a v ich okolí. Intenzívne poľnohospodárstvo sa podpísalo aj pod prevažne ruderálny charakter bylinného poschodia porastov, ktoré je spôsobené vysokým obsahom živín v pôde – predovšetkým dusíka.

Vodné toky územia sú skanalizované, väčšinou s veľmi slabo vyvinutými drevinnými brehovými porastami. V stromovom poschodí boli zistené vŕba krehká (*Salix fragilis*), vŕba biela (*Salix alba*), topol čierny (*Populus nigra*) a brest hrabolistý (*Ulmus minor*). V krovinnom poschodí je častá slivka trnková (*Prunus spinosa*), ruža šípová (*Rosa canina agg.*) a baza čierna (*Sambucus nigra*) zistený bol aj výskyt nepôvodného druhu kustovnica cudzia (*Lycium barbarum*). Bylinná poschodie je väčšinou druhovo bohaté, má prirodzený charakter a preto brehové porasty vodných tokov patria k najvýznamnejším typom vegetácie záujmového územia. K typickým druhom bylinného poschodia patria pŕhľava dvojdomá (*Urtica dioica*), trst' obyčajná (*Phragmites australis*), čerkáč obyčajný (*Lysimachia vulgaris*), iskerník plazivý (*Ranunculus repens*), krvavec lekársky (*Sanguisorba officinalis*), kostihoj lekársky (*Symphitum officinale*) a karbinec európsky (*Lycopus europaeus*).

Lesy sa vyskytujú iba vo forme menších porastov lesného charakteru, súvislejšie lesné porasty sa v území nenachádzajú. Ich druhové zloženie je väčšinou pozmenené, výrazne odlišné od prirodzeného a často sa uplatňujú nepôvodné druhy. V stromovom poschodí je najhojnejší agát biely (*Robinia pseudoacacia*), častejšie sa vyskytujú aj javor poľný (*Acer campestre*), jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*), čremcha obyčajná (*Padus avium*) a brest väzový (*Ulmus laevis*). V krovinnom poschodí sú častými druhmi chmeľ obyčajný (*Humulus lupulus*), baza čierna (*Sambucus nigra*), bežne sa vyskytujú aj plamienok plotný (*Clematis vitalba*) a rešetliak prečisťujúci (*Rhamnus catharticus*). K najčastejšie sa vyskytujúcim druhom v bylinnom poschodí patria pŕhľava dvojdomá (*Urtica dioica*), pýr plazivý (*Elytrigia repens*), hluchavka škvrnitá (*Lamium maculatum*) a vlkovec obyčajný (*Aristolochia clematitis*). Je potrebné výrazne zlepšiť štruktúru lesov a lesíkov záujmového územia.

Remízky a skupinky drevín. V území sa okrem lesných porastov vyskytujú aj menšie lesíky, remízky a skupiny drevín. Druhové zloženie týchto porastov do značnej miery závisí od veľkosti lesíka, jeho veku a spôsobu vzniku. V stromovom poschodí sa v tomto type porastov vyskytuje najčastejšie agát biely (*Robinia pseudoacacia*), z krovin baza čierna (*Sambucus nigra*).

Medze sú ďalším významným typom mimolesnej vegetácie. Druhové zloženie medzí je značne ovplyvnené ich šírkou a zapojenosťou drevinného porastu. Častými druhmi v stromovom poschodí medzí katastrálneho územia sú agát biely (*Robinia pseudoacacia*) a jaseň štíhly

(*Fraxinus excelsior*). V krovinnom poschodí sa uplatňujú najmä baza čierna (*Sambucus nigra*) a agát biely (*Robinia pseudoacacia*). V bylinnom poschodí sú to hlavne pýr plazivý (*Elytrigia repens*), palina obyčajná (*Artemisia vulgaris*), bolehlav škvrnitý (*Conium maculatum*) a mrlík biely (*Chenopodium album* agg.).

Lúčne porasty sa v území vyskytujú iba popri vodných tokoch a na hrádzi Váhu. Z tráv sú najčastejšie zastúpené ovsík vyvýšený (*Arrhenatherum elatius*), kostrava červená (*Festuca rubra*), reznáčka laločnatá (*Dactylis glomerata*), pýr plazivý (*Elytrigia repens*) a lipnica úzkolistá (*Poa angustifolia*). Z ďalších druhov sú často zastúpené rebríček obyčajný (*Achillea millefolium* agg.), jahoda trávnicová (*Fragaria viridis*), chrastavec obyčajný (*Knautia arvensis*), šalvia hájna (*Salvia nemorosa*).

Ovocné sady. Popri udržiavaných sadoch sa vyskytujú aj opustené sady, zarastajúce drevinami. Z ovocných drevín prevažuje slivka domáca (*Prunus domestica*), častá je aj hruška obyčajná (*Pyrus communis*) a orech kráľovský (*Juglans regia*). Z ďalších drevín je pomerne častý jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*) a javor poľný (*Acer campestre*), zob vtáčí (*Ligustrum vulgare*), baza čierna (*Sambucus nigra*), rešetliak prečisťujúci (*Rhamnus catharticus*), plamienok plotný (*Clematis vitalba*), ale aj nepôvodné druhy agát biely (*Robinia pseudoacacia*) a kustovnica cudzia (*Lycium barbarum*).

g) Fauna

Súčasný zloženie fauny v k.ú. Dlhá nad Váhom je výsledkom zmien, ktoré nastali v priebehu minulých geologických dôb a ovplyvnili aj súčasný typ krajiny. Podieľala sa na tom predovšetkým transportná a akumulačná činnosť vody a vetra v najmladšom geologickom období, keď boli sedimentmi postupne zanášané pôvodne existujúce jazerá a močaristé plochy, ale i významná činnosť človeka v posledných rokoch. Stavovce tohto územia zaradíme do eurosibírskej podoblasti palearktiskej oblasti, provincie stepí a lesostepí, pričom sa tu vyskytujú mnohé teplomilné druhy, ktoré sa sem rozšírili z refúgií treťohornej fauny ležiacich na území mediteránnej podoblasti (najmä ponticko-mediterránne sekundárne centrum). Typickými predstaviteľmi stepnej fauny v predmetnom území sú napríklad škrečok poľný (*Cricetus cricetus*) a tchor stepný (*Putorius eversmanni*). Sekundárne rozšírené druhy provincie listnatých lesov sú zas zastúpené napríklad drozdom čiernym (*Turdus merula*), slávikom krovinným (*Luscinia megarhynchos*), vlhou hájovou (*Oriolus oriolus*), pinkou lesnou (*Fringilla coelebs*) a ďalšími druhmi.

Stavovce (okrem rýb) sú tu v súčasnosti zastúpené cca 104 druhmi, z ktorých najpočetnejšími sú vtáky (70 druhov, 67,3%) a z nich najmä rad vrabcotvaré (*Passeriformes*) so 42 druhmi (60%). Ostatných 12 radov je zastúpených 1 až 6 druhmi. Z cicavcov sa zistilo 25 druhov (24%), pričom najpočetnejšími boli rady myšotvarých (*Rodentia*, 10 druhov, 40%) a piskorotvarých (*Insectivora*, 6 druhov, 24%). Ostatné 4 rady boli zastúpené 1 až 5 druhmi. Obojživelníkov sme tu zaznamenali 7 druhov (4,7%) a plazov 2 druhy (1,9%). Pravidelne až často sa vyskytujúcimi druhmi zistenými takmer na všetkých lokalitách skúmaného územia boli iba drozd čierny (*Turdus merula*) a sýkorka belolíca (*Parus major*). Ostatné druhy sa tu vyskytovali nehojne (na 2 až 3 lokalitách, 73 druhov, 70,2%) alebo vzácnne (len na 1 lokalite, 29 druhov, 27,9%), čo súvisí so zastúpením jednotlivých biotopov v území, na ktoré sú jednotlivé druhy ekologicky viazané. Najvýznamnejšie sú tu pritom zastúpené lesné (40 spécií, 38,5%) a poľné druhy stavovcov (34 spécií, 32,7%) a menej druhy vodných biotopov (23 druhov, 22,1%). Synantropných druhov bolo 7 (6,7%).

A.2.3. Prieskumy a rozbor demografického potenciálu a bytového fondu

Demografické údaje patria k základným zdrojom informácií v podmienkach a predpokladoch ďalšieho rozvoja územia. Pomáhajú pri spracovávaní územno-plánovacej dokumentácie už v jej prípravných fázach. Ich poznanie pomáha pri spracovaní urbanistickej koncepcie územia. Hlavné stavy obyvateľstva a jeho vývoj sú základnými údajmi pre optimálne dimenzovanie veľkosti jednotlivých funkčných zložiek sídla.

Kapitola je spracovaná na základe podkladov Krajskej správy Štatistického úradu Slovenskej republiky v Nitre a Vlastivedného slovníka obcí na Slovensku.

Vývoj počtu obyvateľov obce

Počet obyvateľov obce Dlhá nad Váhom má stúpajúco – klesajúci trend. V sledovanom období rokov 1996 – 2005 však možno zaznamenať mierny nárast počtu obyvateľov v priemerne o 16 obyvateľov. Významnejší nárast počtu obyvateľov nastal v roku 2002, kedy v porovnaní s rokom 1996 (881 obyvateľov) bolo v obci evidovaných 928 obyvateľov. Negatívne možno hodnotiť prirodzený prírastok obce, nakoľko od roku 1997 vykazuje tento ukazovateľ zápornú hodnotu. To znamená, že mortalita prevyšuje natalitu, čo má za následok vymieranie pôvodného obyvateľstva. Z tabuľky 3.3. ďalej vyplýva, že prevahu má zvyšovanie obyvateľstva prisťahovaním.

Vývoj počtu obyvateľov obce

Rok	Pohlavie	Počet obyvateľov k 31.12	predproduktívne	produktívne	poproduktívne
			absolútne	absolútne	absolútne
1996	Muži	421	75	252	94
	Ženy	460	71	240	149
	Spolu	881	146	492	243
1997	Muži	417	68	264	85
	Ženy	467	69	250	148
	Spolu	884	137	514	233
1998	Muži	432	71	273	88
	Ženy	466	65	261	140
	Spolu	898	136	534	228
1999	Muži	435	66	280	89
	Ženy	464	59	265	140
	Spolu	899	125	545	229
2000	Muži	429	64	278	87
	Ženy	458	53	269	136
	Spolu	887	117	547	223
2001	Muži	437	67	283	87
	Ženy	464	58	263	143
	Spolu	901	125	546	230
2002	Muži	448	68	295	85
	Ženy	480	62	275	143
	Spolu	928	130	570	228
2003	Muži	445	61	303	81
	Ženy	473	57	273	143
	Spolu	918	118	576	224
2004	Muži	440	57	301	82
	Ženy	466	54	267	145
	Spolu	906	111	568	227
2005	Muži	435	56	301	78
	Ženy	462	45	268	149

	Spolu	897	101	569	227
--	--------------	------------	------------	------------	------------

Zdroj: Obecný úrad

Vývoj počtu obyvateľov od roku 1961

Rok	1961	1970	1980	1991	2001	2005
Dlhá nad Váhom	1025	1036	929	847	901	897

Zdroj: Obecný úrad

Veková štruktúra obyvateľstva

Na základe sčítania obyvateľov, domov a bytov uskutočnené Štatistickým úradom SR v roku 2001 obec Dlhá nad Váhom evidovala 901 obyvateľov, z toho 437 mužov a 464 žien. Priemerný vek obyvateľov obce sa udáva na 40,82 roka. Vekové zloženie obyvateľstva obce je pomerne nepriaznivé, najviac obyvateľov je v produktívnom veku, malý podiel obyvateľov v predproduktívnom veku.

Veková štruktúra obyvateľstva

Na základe sčítania obyvateľov, domov a bytov uskutočnené Štatistickým úradom SR v roku 2001 obec Dlhá nad Váhom evidovala 901 obyvateľov, z toho 437 mužov a 464 žien. Priemerný vek obyvateľov obce sa udáva na 40,82 roka. Vekové zloženie obyvateľstva obce je pomerne nepriaznivé, najviac obyvateľov je v produktívnom veku, malý podiel obyvateľov v predproduktívnom veku.

Religiózna štruktúra

V obci Dlhá nad Váhom je v najväčšej miere zastúpené rímskokatolícke vyznanie (90,1). Ostatné cirkvi sú vyznávané v menšom počte, reformovaná cirkev 12 obyvateľov (1,3), bez udania vierovyznania je 60 obyvateľov (6,7%).

Náboženské vierovyznanie obyvateľov obce

Náboženské vierovyznanie	muži	ženy	spolu	%
Rímskokatolícka cirkev	386	429	812	90,1
Gréckokatolícka cirkev	1	0	1	0,1
Pravoslávna cirkev	0	1	1	0,1
Evanjelická augsburského vyznania	2	0	2	0,2
Reformovaná kresťanská cirkev	8	4	12	1,3
Evanjelická cirkev metodistická	0	5	5	0,6
Bez vyznania	35	25	60	6,7
Nezistené	3	2	5	0,6
Spolu	435	466	901	100,0

Zdroj: SODB 2001

Rodinná štruktúra

V obci Dlhá nad Váhom je zaznamenaných 117 rodín s deťmi, z toho 102 úplných, 15 neúplných rodín. Úplné rodiny sú rozdelené na rodiny so ženami ekonomicky aktívnymi (86 rodín) a ostatné ženy (16).

Bytový a domový fond obce

Obec Dlhá nad Váhom má vidiecky charakter a plní obytnú funkciu s prevahou zástavby rodinných domov. Rodinné domy tvoria 99,6 % celkového domového a bytového fondu obce. Z toho trvale obývané rodinné domy tvoria takmer 85 % celkového počtu domov, ostatné sú

domy neobývané (takmer 15%) a domy určené na rekreáciu 0,6 %. Prevažná väčšina rodinných domov bola postavená v rokoch 1946-1970. Z celkového počtu rodinných domov patrí väčšina do I. kategórie. Priemerný vek rodinných domov bol stanovený na 33 rokov. Najčastejšie sú zastúpené 4-izbové domy, najmenej zastúpené sú 2-izbové rodinné domy. Rodinné domy sú s 1-2 nadzemnými podlažiami, v osobnom vlastníctve, tehlové. Priemerný počet m² obytnej plochy na 1 byt je 78 m², na jednu osobu pripadá 24,3 m².

Trvale obývané domy podľa roku výstavby

Obdobie výstavby domov a bytov	Rodinné domy	Bytové domy	Ostatné budovy	Domový fond spolu
Do roku 1945	30	0	1	31
1946-1970	119	0	0	119
1971-1980	49	0	0	49
1891-1990	51-0	0	0	51
1991-2001	29	0	0	29
Spolu	278	0	1	279

Zdroj: SODB 2001

Obývanosť trvale obývaných bytov

Počet osôb v byte	Trvale obývané byty podľa veľkosti					
	1 izba	2 izby	3 izby	4 izby	5 + izieb	spolu
1	0	18	17	9	2	46
2	0	12	27	20	11	70
3	0	3	16	14	10	43
4	0	3	9	18	32	62
5	0	1	8	13	10	32
6	0	0	1	6	10	17
7+	0	1	1	4	3	9
Spolu	0	38	79	84	78	279

Zdroj: SODB 2001

A.2.4. Prieskumy a rozbor sociálnej infraštruktúry (vrátane občianskej vybavenosti)

Sociálnu infraštruktúru a občiansku vybavenosť v obci reprezentujú kultúrne, administratívne, zdravotnícke alebo športové zariadenia, zariadenia sociálnych služieb a vybavenosť komerčného rázu (obchod, služby). Priestory občianskej vybavenosti zväčša spĺňajú potreby občanov, objekty riešením aj polohou vyhovujú ich požiadavkám. Vybavenosť obce službami však závisí od ľudských zdrojov, tradícií, podmienok a špecifických daností obce.

Školstvo

V obci boli plne prevádzkované dve základné školy, základná škola s vyučovacím jazykom maďarským a základná škola s vyučovacím jazykom slovenským. Obe základné školy poskytovali školskú výučbu pre prvý stupeň školskej dochádzky, ročníky 1-4. Žiaci druhého stupňa školskej dochádzky navštevujú základné školy v Šali resp. v Šali-Veči. V tabuľke 5.1. možno vidieť klesajúci počet žiakov základnej školy s VJM ako aj žiakov základnej školy s VJS. V dôsledku malého počtu školopovinných detí pre tento stupeň bola prevádzka základnej školy s VJS ukončená. V školskom roku 2006/2007 došlo k negatívnej zmene počtu žiakov aj na základnej škole s VJM a škola k 30. júnu 2007 ukončila svoju prevádzku. V obci bola

k dispozícii tiež Materská škola, avšak rovnako ako základné školy svoju prevádzku k 1. marcu 2007 prerušila.

Vývoj počtu žiakov základných škôl

	1994 /199	1995 /199	1996 /199	1997 /199	1998 /199	1999 /200	2000 /200	2001 /200	2002 /200	2003 /200	2004 /200	2005 /200
Názov školy	5	6	7	8	9	0	1	2	3	4	5	6
ZŠ s VJM roč.1.-4.	27	28	28	31	28	24	20	24	27	21	22	16
ZŠ roč. 1.-4.	12	13	10	8	4	8	11	10	8	5	0	0

Zdroj: Obecný úrad

Zdravotníctvo a sociálne zabezpečenie

Obyvatelia obce Dlhá nad Váhom dochádzajú za zdravotnými službami do najbližšieho mesta Šaľa nakoľko sa v obci nenachádza žiadne zdravotné stredisko.

Kultúrne zariadenia

V oblasti kultúry má obec k dispozícii kultúrny dom, knižnicu, klub dôchodcov, kaplnku, farský úrad – vyhlásený za opustený (administrátorom je farár v Šali), kostol Sv. trojice, park, 9 miestnych malých sakrálnych pamiatok.

Najstaršiu správu o kostole nájdeme v listine z roku 1252. Rímskokatolícka fara existovala už v roku 1390. K zničeniu kostola došlo pravdepodobne počas tureckých nájazdov, prípadne v dôsledku povodne. Kostol sa totiž neuvádza v kanonickej vizitácii v 16. storočí. Rímskokatolícky kostol, ktorý je vysvätený sv. Trojici, bol postavený s podporou jezuitov z Trnavy v roku 1766. Bol postavený v severnej časti dediny za radom domov, na Váhom menej ohrozenom mieste. Sakristia bola dlhá a široká 3 siahly a mala dve okná. Loď kostola bola dlhá 6 siah a široká 3 siahly a na oboch stranách sa nachádzali okná. Na chóre bol organ, strecha bola pokrytá šindľom, kostol mal dva zvony.

Náboženské a kultúrne priestory

Náboženské vyznanie obyvateľov je prevažne rímskokatolícke. V obci sa nachádza 1 rímskokatolícky kostol.

Športové zariadenia

Športové zariadenia zabezpečujú športovú činnosť, rôzne športovo-rekreačné aktivity a slúžia aj na oddychové účely. V obci sa nachádza: futbalové ihrisko.

Ostatné zariadenia

Ostatnými zariadeniami v obci sú požiarna zbrojnica, dom smútku a cintorín.

A.2.5. Prieskumy a rozborý hospodárskej základne

Obec Dlhá nad Váhom patrí medzi najmenšie obce okresu Šaľa s počtom obyvateľov 901 (2001). Ekonomicky aktívne obyvateľstvo z celkového počtu obyvateľov obce tvorí takmer 50 %,

čo možno hodnotiť veľmi kladne v porovnaní ekonomicky aktívnym obyvateľstvom okresu Šaľa a Slovenskej republiky ako celku. Z ekonomicky aktívneho obyvateľstva (415) odchádza za prácou 246, čo je viac ako polovica. Dôvodom tohto stavu je málo pracovných príležitostí priamo v obci a nízky počet zamestnancov, ktorých môžu zamestnávať v obci existujúce podnikateľské subjekty. Najväčšími subjektami mimo obce ktorí zamestnávajú obyvateľov obce sú Duslo a.s. Šaľa, Volkswagen Bratislava, Samsung Galanta a veľký počet ľudí pracuje v zahraničí. Najväčšia zamestnanosť je v priemyselnej výrobe, najmenšia v peňažníctve, v poisťovníctve a v ťažbe nerastných surovín.

V obci pôsobí 35 podnikateľských subjektov. Ide o subjekty s rôznym predmetom podnikania, preto nemožno hodnotiť dominanciu podnikateľského sektoru.

Roľnícke družstvo v Šali tu prevádzkuje hospodársky dvor v oblasti poľnohospodárskej prvovýroby. Zamestnáva 19 pracovníkov. Družstvo je zamerané na chov hovädzieho dobytku /cca 140 dojnic a 140 jalovic a teliat/

Obec Dlhá nad Váhom disponuje potenciálom vo forme lesov, preto bolo by vhodné vytvoriť spoločenstvá resp. subjekty zaoberajúce sa hospodárením v lesoch, napr. pestovanie rýchlorastúcich drevín na vykurovanie rodinných domov, predaj paliva do krbov, drevospracujúce subjekty.

A.2.6. Prieskumy a rozboru rekreácie a cestovného ruchu

Katastrálne územie má potenciál pre rozvoj predovšetkým agroturistiky, jazdectvo, rybolovu a rozvoj gastronómie.

Základným predpokladom pre úspešný rozvoj rekreácie a cestovného ruchu sú nasledovné intervenčné kroky:

1. zvýšiť atraktivnosť obce Dlhá nad Váhom;
2. podpora agroturistických činností;
3. Úspešné dokončenie pozemkových úprav;
4. Vytvoriť inštitucionálny charakter agroturistických aktivít ;
5. Propagácia agroturistických činností ;
6. Účasť na akciách určených pre agroturistiku ;
7. Prezentácia a propagácia miestnych kultúrno-historických pamiatok ;
8. Tvorba propagačných materiálov o miestnych pamiatkach;
9. Zriadenie priestoru pre umiestnenie propagačných materiálov ;
10. Služby pre návštevníkov obce;
11. Zabezpečiť sprievodcovskú službu;
12. Vytvorenie informačno-orientačných tabúl ;

A.2.7. Prieskumy a rozboru verejného a dopravného vybavenia

Širšie dopravné vzťahy

Obec sa nachádza v okrese Šaľa, 2km severozápadne od okresného mesta . Širšie dopravné vzťahy sú podmienené dopravnými väzbami na okolitú sídelnú štruktúru, najmä na okresné mesto . Základným druhom dopravy je cestná doprava. Okrem cestnej dopravy sa v obci iná doprava nenachádza.

Vlastná dopravná poloha riešeného územia je charakterizovaná dopravnou trasou cesty II/573

, ktorá prechádza obcou a má pre dopravnú obsluhu obce základný význam.

Cestná doprava

Katastrálnym územím obce Dlhá nad Váhom prechádza cesta druhej triedy II/573 Šaľa – Šoporňa a preložka cesty I/75, ktorá je súčasťou pripravovanej stavby: „Cesta I/75 Šaľa, obchvat“.

Miestne komunikácie

Trasa cesty II/573 prechádza celou obcou a tvorí dopravnú kostru obce. Touto cestou je obec súvislo spojená. Na cestu II/573 je pripojená sieť miestnych komunikácií. Všetky majú charakteristiky miestnych obslužných komunikácií s priamou obsluhou objektov priľahlej zástavby. Všetky ulice sú prejazdné.

Sieť miestnych komunikácií hlavne v staršej zástavbe nie je vhodne usporiadaná a kategórie ciest väčšinou nie sú vyhovujúce. Sú na nej smerové oblúky s malými polomerami. Komunikácie sú vybudované v nenormových kategóriách, v šírkach od 3,0m do 5,0m. Dopravná premávka je na všetkých komunikáciách napriek nevhodným šírkovým usporiadaniam obojsmerná. Väčšina komunikácií má poškodený kryt, alebo je bez spevneného krytu.

Po niektorých trasách miestnych komunikácií sú prevádzkované linky SAD. Vzhľadom na dopravný význam, spoločenskú funkciu a polohu v obci prisudzujeme miestnym komunikáciám funkčnú triedu C3.

Účelové komunikácie

Sieť cesty II. triedy a miestnych komunikácií je doplnená účelovými komunikáciami. Ako účelové komunikácie sú vybudované cesty tvoriace pokračovanie miestnych komunikácií mimo zastavané územie. Účelové komunikácie sprístupňujú jednotlivé časti chotára. Povrch účelových komunikácií je nespevnený.

Polné cesty

Prístup do chotára zabezpečuje sieť poľných ciest naväzujúca na cestu II. triedy a miestne komunikácie. Majú prašný povrch. Sprístupňujú jednotlivé časti chotára s blokmi poľnohospodárskej pôdy.

Pešie komunikácie a priestranstvá

Väčšie pešie priestranstvá nie sú vybudované ani v centre obce. Chodníky pre peších sú vybudované pozdĺž cesty II. takmer v celom úseku.

Statická doprava

Obec má vybudované dostatočné parkovisko pri obecnom úrade, pri cintoríne a kostole. Plošne vyhovujúce parkovisko je pred predajňou COOP, RD a budovou materskej školy.

Garážovanie motorových vozidiel je riešené v súkromných garážach na pozemkoch rodinných domov.

Čerpacia stanica pohonných hmôt

V Dlhej nad Váhom sa čerpacia stanica PHM nenachádza.

Dopravné zariadenia

V obci sa dopravné zariadenia nenachádzajú. Významnejšie dopravné zariadenia sa nachádzajú v okresnom meste.

Cestná hromadná doprava

Má najväčší podiel na preprave cestujúcich do zamestnania, škôl a za nákupmi. Obec má vzhľadom na svoju polohu v blízkosti okresného mesta dobré zabezpečenie prímestskou autobusovou dopravou. Napojenie na diaľkovú hromadnú dopravu SAD je zabezpečené v okresnom meste.

Nakoľko cez obec neprechádza železničná trať, ťažiskom dopravy je autobusová doprava smer Šaľa a Šoporňa. Sú to linky SAD. V obci je 6 autobusových zastávok, ktoré sú vybudované zastávkovými prahmi, takže stojace autobusy neprekážajú plynulej automobilovej doprave. Vzájomná vzdialenosť zastávok je 350 – 500 m, čím je dodržaná i hranica dochádzky do 5 minút.

V obci funguje autobusová doprava na linkách Šaľa – Dlhá nad Váhom a Šaľa – Sered'. Linka Šaľa – Sered' je prevádzkovaná SAD Dunajská Streda a linka Šaľa - Dlhá nad Váhom SAD Nové Zámky. Špecifikum autobusovej dopravy obce je zvýšený dopyt po autobusových spojoch iba cez zimné mesiace.

Dopravné závary:

Bodové závary

- na MK so slepým zakončením : chýba otočka;
- nevyhovujúci polomer otáčania pri niektorých MK;

Líniové závary

- nevyhovujúci stav ciest – miestnych komunikácií pozdĺž hrádze;
- nevyhovujúci stav účelových komunikácií – za hranicou zastavaného územia;

Ochranné pásma cestných dopravných trás

Cesta II triedy	ochranné pásmo na obe strany od osi cesty	25m
Vozovky miestnych komunikácií	ochranné pásmo na obe strany od osi cesty	15m

Cyklistická doprava

V obci riešená nie je. V budúcnosti je predpoklad rozvoja tohoto druhu v smere Šaľa- Veča a v smere Šoporňa.

Letecká doprava

V zmysle §28 ods. 3 a §30 zákona č. 143/1998 Z.z. o civilnom letectve (letecký zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov Letecký úrad SR nemá na riešené územie žiadne požiadavky

V zmysle §30 leteckého zákona je nutné prerokovať a Leteckým úradom Slovenskej republiky nasledujúce stavby.

- vysoké 100m a viac nad terénom (§30 ods. 1, písmeno a),
- stavby a zariadenia vysoké 30m a viac umiestnené na prírodných alebo umelých vyvýšeninách, ktoré vyčnievajú 100m a viac nad okolitú krajinu (§ 30 ods. 1, písmeno b),
- zariadenia, ktoré môžu rušiť funkciu leteckých palubných prístrojov a leteckých pozemných zariadení, najmä zariadenia priemyselných podnikov, vedenia VVN 110 kV a viac, energetické zariadenia a vysielacie stanice (§ 30 ods. 1, písmeno c),
- zariadenia, ktoré môžu ohroziť let lietadla, najmä zariadenia na generovanie alebo zosilňovanie elektromagnetického žiarenia, klamlivé svetlá a silné svetelné zdroje (§ 30 ods. 1, písmeno d).

Vyššie uvedené pripomienky a obmedzenia budú z hľadiska záujmov civilného letectva pri spracovaní územného plánu obce Dlhá nad Váhom zapracované ako regulatívy priestorového a funkčného využitia územia.

Železničná doprava

V obci vybudovaná nie je. Najbližšia možnosť využitia služieb ŽSR je v Šali.

Záver:

V ďalšom stupni ÚPD je potrebné rešpektovať existujúcu trasu cesty II. triedy.

Z hľadiska koncepcie rozvoja cestnej siete je potrebné:

- vyznačiť a rešpektovať existujúcu trasu cesty II. triedy v riešenom území
- rešpektovať výhľadové šírkové usporiadanie cesty druhej triedy mimo zastavaného územia v zmysle STN 73 6101 v kategórii C 9,5/70
- rešpektovať výhľadové šírkové usporiadanie cesty druhej triedy v zastavanom území v zmysle STN 73 6110 v kategórii MZ 12 (11,5)/50 vo funkčnej triede B2
- mimo zastavaného územia rešpektovať ochranné pásmo ciest v zmysle Zákona 135/1961 Zb. (cestný zákon)

V grafickej časti územno-plánovacej dokumentácie je potrebné:

1. Navrhnuť kategórie a funkčné zatriedenie miestnych komunikácií v súlade s STN 73 6110
2. Vyznačiť ochranné pásma ciest. V zmysle zák. č. 135/1961 Zb. a vyhl. č. 35/1984 Zb. je ochranné pásmo cesty II. triedy 25 m od osi vozovky na obe strany.
3. Dopravné napojenia novonavrhnutých objektov a komunikácií je potrebné riešiť v samostatnej dokumentácii v súlade s platnými STN.
4. Spracovať návrh statickej dopravy v zmysle STN 73 6110
5. Navrhnuť umiestnenie zastávok autobusovej dopravy a vyznačiť ich pešiu dostupnosť.
6. Cyklistické a pešie trasy vyznačiť i v širších súvislostiach k príslušnému územiu. Ich šírkové usporiadanie je potrebné navrhnuť podľa STN 73 6110.
7. Pre určenie dopravného zaťaženia ciest je potrebné vychádzať z údajov celoštátneho sčítania dopravy a výhľadových koeficientov. Výhľadové koeficienty rastu dopravy je možné použiť pre úseky ciest mimo zastavaného územia a úseky v zastavanom území obcí s počtom obyvateľov do 5000.
8. Nakoľko cesty II. triedy sú vo vlastníctve nitrianskeho samosprávneho kraja, je potrebné územný plán obce odsúhlasiť s odborom dopravy úradu VÚC Nitrianskeho samosprávneho kraja Nitra.

Výpočet hluku z dopravy

Výpočet je vypracovaný na základe metodických pokynov v zmysle vyhlášky MZ SR č.14/1997.

Dopravné podklady cesta II/573

Pre určenie intenzity dopravy bolo použité celoštátne sčítanie dopravy z roku 2007 v profile 83030

- nákladné vozidlá	N = 812 skutočných vozidiel
- osobné vozidlá	O = 4087 skutočných vozidiel
- spolu	S = 4899 skutočných vozidiel

Základné parametre

- S	skutočné vozidlá	S = 4899
- S _d	celoročná priemerná denná intenzita	
	$S_d = 0,93 \times S = 0,93 \times 4899 = 4556,07$	S _d = 4556,07
- n _d	priemerná denná hodinová intenzita	
	$n_d = S_d / 16 = 4556,07 / 16 = 284 \text{ skut.voz.}$	n _d = 284
- v	výpočtová rýchlosť	v = 60km/hod
- F ₁	vyjadruje vplyv percent. podielu nákl. áut	F ₁ = 3,2
- F ₂	vplyv pozdĺžneho profilu	F ₂ = 1,06
- F ₃	vplyv povrchu vozovky	F ₃ = 1,0

Výpočet

- výpočet pomocnej veličiny "X"
 $X = F_1 \times F_2 \times F_3 \times n_d = 3,2 \times 1,06 \times 1,0 \times 284 = 963$

- výpočet ekvivalentnej hladiny hluku vo vzdialenosti 7,5m od osi krajného jazdného pruhu

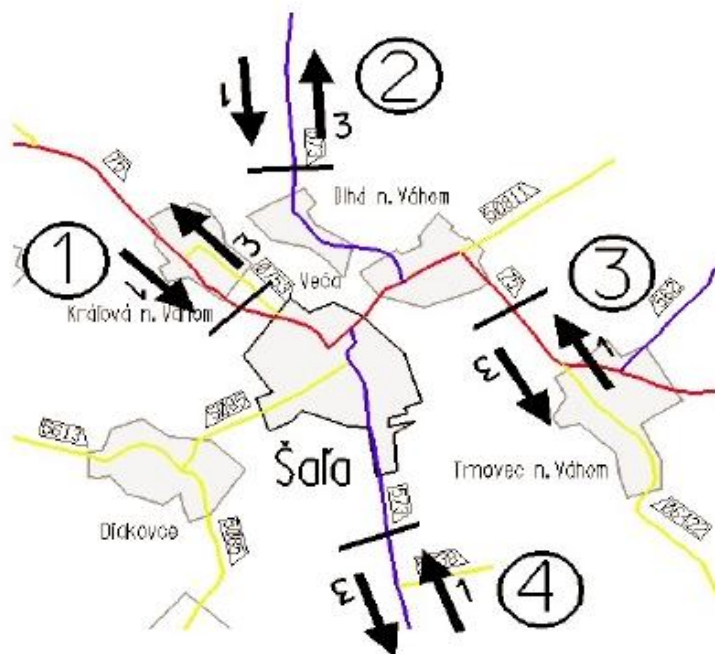
$$Y = 10 \log X + 40 = 10 \log 963 + 40 = 69 \text{ dB}$$

Stanovenie vzdialenosti ekvivalentnej hladiny hluku $L_A = 60 \text{ dB}$ od osi krajného jazdného pruhu

- požadovaná hodnota útlmu $U = 69 \text{ dB} - 60 \text{ dB} = 9 \text{ dB}$
- útlm 9,0 dB zodpovedá 32,0 m v zmysle grafu 2.3 metodických pokynov
- celková vzdialenosť izofóny $L_A = 60 \text{ dB}$ je vo vzdialenosti $7,5 + 32,0 = 39,5 \text{ m}$

Šaľa

- 1 CESTA I/75, ZAČIATOK ZÁSTAVBY
- 2 CESTA II/573, ZAČIATOK ZÁSTAVBY DLHÁ NAD VÁHOM
- 3 CESTA I/75, ZAČIATOK ZÁSTAVBY ČASŤ „ŠAĽA - VEČA“
- 4 CESTA II/573, KM 17,000

Profilové zaťaženie PDI /v skutočných vozidlách za 24 h/

číslo stanovišťa	číslo cesty	číslo sčítacieho stanovišťa CSD r. 2005	skut.voz./24 h v profile CSD r. 2007 /CSD r. 2005 x koef. rastu/			skut.voz./24 h v profile smerový prieskum r. 2007		
			N	O	S	N	O	S
1	I/75	81350	1770	7718	9488	2196	8714	10910
2	II/573	83030	800	3426	4226	812	4087	4899
3	I/75	81360	2007	7524	9531	2269	7886	10155
4	II/573	82730	506	1787	2293	722	2667	3388

A.2.8. Prieskumy a rozbory technického vybavenia

A.2.8.1. Zásobovanie vodou – vodné hospodárstvo

Zásobovanie vodou

Obec má vybudovanú verejnú vodovodnú sieť. Vodovodná sieť je zásobovaná vodou zo skupinového diaľkového vodovodu Jelka-Galanta-Nitra DN 700 , voda je dopravovaná do rozvodu z vodovodu Veča

Doprava vody do obce sa uskutočňuje cez prírodné vodovodné potrubie do rozvodnej vodovodnej siete obce .

Vodovodná sieť obce je vybudovaná ako okruhovo-vetvová sústava, priemeru DN 150 a DN 100. Odberatelia vody sú napojení na verejný vodovod prostredníctvom vodovodných prípojek. Priamu distribúciu vody k spotrebiteľom zabezpečujú vodovodné prípojky, ktoré sú napojené na rozvodnú vodovodnú sieť.

Základné údaje

- počet obyvateľov v r. 2001 885 ob.
- špecifická potreba pre byty s lokálnym ohrevom vody a vaňovým kúpeľom 135,0 l/os.deň
- špecifická potreba vody pre vybavenosť 25,0 l/os.deň

Priemerná denná potreba

$$Q_p = 0,75 \times [(885 \times 135,0) + (885 \times 25,0)] = 0,75 \times [119\,475,0 + 22\,125,0] = 0,75 \times 141\,600,0 \text{ l/deň}$$

$$Q_p \cong 1,639 \text{ l/s}$$

Maximálna denná potreba

$$Q_m = Q_p \times 1,6 = 141\,600,0 \times 1,6 = 226\,560,0 \text{ l/deň}$$

$$Q_m \cong 2,6 \text{ l/s}$$

Maximálna hodinová potreba

$$Q_h \cong Q_m \times 1,8 = 2,6 \times 1,8 \cong 4,68 \text{ l/s}$$

Hydromelioračné zariadenia sú využívané na zavlažovanie alebo odvodnenie poľnohospodárskej pôdy.

Zavlažovanie

Zavlažované územia predstavujú vlastne územia poľnohospodárskej pôdy, na ktorých sú vybudované zavlažovacie systémy (závlahy). Ide najmä o oblasti s nižšou intenzitou zrážok, na pôdach málo zadržiujúcich vodu, umožňujú reguláciu využívania vody v poľnohospodárskej krajine za účelom zvyšovania produkcie v poľnohospodárstve. V závislosti od prírodných podmienok- zdrojov vody v krajine (podzemných i povrchových) zvýšený tlak na využívanie vody môže mať aj negatívne dôsledky ako napr. vodnú eróziu, salinizáciu alebo kontamináciu podzemných vôd splavenými minerálmi hnojivami či pesticídami. Na druhej strane dosahovanie lepších výsledkov v poľnohospodárstve vytvára tlak na využívanie prírodných zdrojov, najmä vody. Pri dostatočných zásobách vody a jeho vysokom potenciáli využiteľnosti, sa samotný tlak na využívanie vody môže pohybovať v intenciách trvalo udržateľnosti. Existujú však ďalšie negatívne dôsledky používania závlah, ako je možná

V k.ú. Dlhá nad Váhom je vybudovaná vodná stavba „Závlaha pozemkov Hájske – Sládečkovce VII.“ (evid. č. 5206 198) v správe Hydromeliorácie, š.p., ktorá bola daná do užívania v r. 1991 s celkovou výmerou 1 211 ha.

Závlahová stavba pozostáva zo záujmového územia závlahy a podzemných rozvodov závlahovej vody, ktoré sú rôznych profilov (DN 150 – DN 600) a z rôznych materiálov (PVC, AZC, oceľ). Na povrch sú vyvedené hydranty chránené betónovými skružami.

Závlahovú stavbu – záujmové územie závlahy ako aj podzemné závlahové potrubie žiadame pri vypracovaní projektovej dokumentácie ÚPN rešpektovať. Lokality, na ktorých sa nachádza závlahové potrubie nesúhlasíme zastávať stavbami trvalého charakteru.

V prípade, že v rozhodovacom procese prevýši záujem vlastníkov parciel o zhodnotenie ich vlastníctva a správny orgán vydá súhlas so zmenou funkčného využitia územia na stavebné účely podľa § 13 zákona č. 220/2004 Z.z. a následne rozhodnutie o odňatí parciel podľa § 17 uvedeného zákona, žiadame správny orgán, aby v rozhodnutí zaviazal žiadateľa na splnenie nasledovných podmienok:

- a) v prípade, že sa preukáže odborným posúdením možnosť zrušenia časti potrubia bez náhrady novým potrubím (musí sa jednať o prebytočný majetok), zaviazat' žiadateľa pred začatím stavebného konania majetkoprávne vysporiadať so správcom vodnej stavby príslušnú časť rúrovej siete (podzemného závlahového potrubia). Postupovať sa bude podľa Smernice č. 1061/2009-250 MP SR vydanéj dňa 4.3.2009 vo Vestníku MP SR čiastka 5 pod číslom 25. Uzatvorenie zostávajúcej časti rúrovej siete bude vykonané podľa š.p. schválenej dokumentácie na náklady žiadateľa. Uzatvorenie a odpredaj časti rúrovej siete nesmie mať za následok znefunkčnenie zostávajúcej časti vodnej stavby. Odborné uzatvorenie bude vykonané za účasti zástupcu Hydromeliorácie, š.p. a bude hrazené v plnej výške žiadateľom.
- b) v prípade, že sa preukáže odborným posúdením nutnosť preložky časti podzemnej rúrovej siete tak, aby vodná stavba zostala naďalej funkčná a prevádzkyschopná, zaviazat' žiadateľa pred začatím stavebných prác zrealizovať preložku potrubia podľa schválenej PD. Náklady na vykonanie preložky budú hrazené v plnej výške žiadateľom. Odovzdanie a prevzatie realizovanej preložky bude vykonané za účasti zástupcu Hydromeliorácie, š.p. Vybudovaná preložka bude správcovi vodnej stavby odovzdaná bezodplatne po jej kolaudácii.
- c) ak nebude možné zrušenie, resp. preložka časti rúrovej siete, zaviazat' žiadateľa o rešpektovanie jestvujúceho závlahového potrubia vodnej stavby a dodržanie ochranného pásma od osi závlahového potrubia, ktoré bude stanovené správcom vodnej stavby. V ochrannom pásme neumiestňovať stavby trvalého charakteru, ani vysádzať stromy a kríky. Zároveň požadujeme zaviazat' vlastníka pozemkov k právu prístupu k vodnej stavbe za účelom vykonávania prevádzkových činností a nevyhnutných opráv (Zákon o vodách č. 364/2004). Všetky inžinierske siete realizovať v zmysle ustanovení STN 73 6961 „Križovanie a súbehy melioračných zariadení s komunikáciami a vedeniami“ z r. 1983. V prípade poškodenia majetku štátu, ku ktorému má Hydromeliorácie, š.p. právo hospodárenia, jeho uvedenie do pôvodného stavu na náklady žiadateľa – investora. Majiteľ pozemku si nebude uplatňovať u správcu závlahy náhradu za škody na majetku, spôsobené poruchou na závlahovom potrubí a pri jej odstraňovaní.

Odkanalizovanie územia, čistenie odpadových vôd

Na území obce je vybudovaná funkčná verejná kanalizačná sieť, ktorá je v správe ZSVSa.s.OZ Galanta. Jedným z akcionárov je aj obec Dlhá nad Váhom. V obci bola vybudovaná kanalizácia, ktorá pozostáva z gravitačného a výtlačného potrubia a piatich čerpacích staníc. Výtlačným potrubím pokračuje systém až do gravitačnej kanalizácie Veča, ktorá je zaústená do ČOV Šaľa.

Stav v odkanalizovaní obce je vyhovujúci z hľadiska hygienického, ochrany a tvorby životného prostredia vybudovaním kanalizácie sa zlepšil stav životného prostredia celej oblasti a zvýšila sa úroveň trvalého a prechodného bývania v obci.

A.2.8.2. Zásobovanie elektrickou energiou

V rámci PaR obce Dlhá nad Váhom boli spracované prieskumy a rozboru vysokonapäťových vedení a transformovní, ich technický stav, kapacity, využitie pre ďalší rozvoj územia a popis ochranných pásiem.

Obec (počet domov: 279, obyvateľov :901) je zásobovaná elektrickou energiou z nasledujúcich transformovní 22/0,42 kV :

Číslo TS	Typ	Výkon TS kVA	Vlastník
TS 001	stožiarová	400 kVA	ZSE
TS 002	stožiarová	250 kVA	ZSE
TS 003	stožiarová	250 kVA	ZSE
TS farma humanita			Cudzia

Číslo obce pre TS u ZSE je 0806.

TS – transformovňa

TR – transformátor

Transformovne sú napojené z 22 kV vzdušného vedenia lúčovým systémom..

Rozsah elektrických zariadení na katastrálnom území obce :

- 22 kV vzdušné vedenie 4,4 km
- transformovňa /ostatné/ 4 ks

Trasy vedení a umiestnenie transformovní sú na priložených situačných výkresoch v merítku 1:2000 a 1:10000 (širšie vzťahy – väzba k nadradenej sústave).

Hospodárne zaťaženie transformátorov u väčšiny TS je prekročené. Ďalší odber (výkon) v obci bude možný buď výmenou transformátora na väčšiu jednotku u niektorých TS, alebo vybudovaním nových TS. Obec je plynofikovaná.

VN a NN sieť, verejné osvetlenie a transformovne sú pomerne v dobrom stave .Prierez hlavného NN vedenia je 4x50 a 4x70 AlFe.

Pre investičné zámery v obci bude treba riešiť v rámci ÚPN obce :

- prekládky VN vedení a osadenie nových TS z dôvodu prístupu VN vedenia v danej lokalite v spolupráci ZSE
- rekonštrukciu niektorých TS

Ochranné pásmo el. vedení a transformátora treba dodržať v zmysle zákona o energetike č.656/2004. Ochranné pásmo je priestor v bezprostrednej blízkosti elektroenergetického zariadenia, ktorý je určený na zabezpečenia jeho spoľahlivej a plynulej prevádzky a na zabezpečenie ochrany života a zdravia osôb a majetku.

Ochranné pásmo vonkajšieho elektrického vedenia je vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča .

Táto vzdialenosť je :

- 10 m pri napätí 22 kV (v súvislých lesných priesekoch 7 m) a u stožiarovej TS.

A.2.8.3. Plynofikácia

Dôvody na vypracovanie PaR

Prieskumy a rozbor (PaR) plynárenských zariadení (PZ) boli vypracované pre návrh Územno-plánovacej dokumentácie (ÚPD) obce Dlhá nad Váhom. ÚPD rieši kataster obce.

Podklady použité na vypracovanie PaR

Na vypracovanie PaR PZ boli použité tieto podklady:

- údaje poskytnuté od fy SPP – distribúcia a.s., od OcÚ Dlhá nad Váhom a od spracovateľa ÚPD
- mapové podklady dotknutej lokality
- Zákon č. 656/2004 Z.z. o energetike
- "Príručka pre objednávateľov a spracovateľov generelov obcí a štúdií plynofikácie lokalít" SPP a.s. Bratislava z apríla 2004

Odberatelia zemného plynu v obci

Zemný plyn (ZP) sa v obci v najväčšej miere používa na účely vykurovania, prípravu teplej vody, varenie a na technologické účely. Monopolným dodávateľom ZP v obci v súčasnosti je fa SPP a.s..

Každý odberateľ ZP je vybavený obchodným meradlom na meranie odobratého množstva ZP. Obchodné meradlo je vlastníctvom dodávateľa ZP.

Kategorizácia odberateľov zemného plynu

V obci sa môžu v zmysle kategorizácie odberateľov dodávateľa ZP nachádzať štyri kategórie odberateľov ZP. Prvou kategóriou odberateľov (ročný odber ZP do 6,5 tis.m3) je kategória domácnosti (DO). Druhou kategóriou odberateľov (ročný odber do 60 tis.m3) je kategória maloodberatelia (MO). Treťou kategóriou odberateľov (ročný odber nad 60 tis.m3) je kategória strednoodberateľov (SO). Štvrtou kategóriou odberateľov (ročný odber nad 400 tis.m3) je kategória veľkoodberateľov (VO).

Stav plynárenských zariadení v obci

Dominantným energonosičom na výrobu tepelnej energie v predmetnej obci je ZP. Zo zdroja ZP k jeho odberateľom je ZP dodávaný VTL a STL plynovodnou distribučnou sieťou (DS) tvorenou systémom PZ. Plynovodnú DS v súčasnosti prevádzkuje fa SPP – distribúcia a.s..

Opis plynárenských zariadení

Primárnym zdrojom ZP obce je [VTL prípojka PN63 DN100 Dlhá nad Váhom z VTL plynovodu PN63 DN500 Ivanka pri Nitre - Duslo - Šaľa](#)

Tieto tzv. miestne siete (MS) sú tvorené úsekmi STL plynovodov z PE a ocele. MS zabezpečujú v obci plošnú dodávku ZP.

Do odberných plynových zariadení (OPZ) jednotlivých odberateľov v obci je ZP dodávaný STL plynovodnými prípojkami (PP). Doreguláciu ZP z STL/STL resp. STL/NTL a meranie odberu ZP zabezpečujú plynové regulačné a meracie zariadenia (RaMZ). Prevádzku OPZ zabezpečujú odberatelia ZP na vlastné náklady.

Prehľad a parametre plynárenských zariadení

Prehľad a parametre PZ nachádzajúcich sa v katastrálnom území obce Dlhá nad Váhom podľa jednotlivých zariadení sú uvedené v nasledujúcich tabuľkách:

distribučné VTL plynové regulačné stanice:

<i>typ a názov</i>
RS Dlhá nad Váhom

distribučná STL miestna plynovodná sieť:

<i>zariadenie</i>	<i>Prevádzkový pretlak</i>	<i>materiál</i>
uličné plynovody	do 100 resp. 300 kPa	PE / oceľ
prípojky		

Ochranné a bezpečnostné pásma plynárenských zariadení

Ochranné pásma nachádzajúcich sa PZ:

- VTL plynovod PN75 DN1400 50 m od osi
- VTL plynovod PN75 DN1200 50 m od osi
- VTL prípojky PN63 DN100 a DN50 4 m od osi
- VTL regulačné stanice 8 m od pôdorysu
- STL plynovody a prípojky v extraviláne 4 m od osi
- STL plynovody a prípojky v intraviláne 1 m od osi

Bezpečnostné pásma nachádzajúcich sa PZ:

- VTL plynovod PN75 DN1400 300 m od osi
- VTL plynovod PN75 DN1200 300 m od osi
- VTL prípojky PN63 DN100 a DN50 50 m od osi
- VTL regulačné stanice 50 m od pôdorysu
- STL plynovody v extraviláne 10 m od osi
- STL plynovody v intraviláne (2+0,5xD) m od osi

Ochranné a bezpečnostné pásma PZ a činnosť v nich vymedzuje zákon č. 656/2004 Z.z.. Pre situovanie PZ v dotknutom území platia ustanovenia príslušných technických noriem a predpisov.

A.2.8.4. Spojie

V rámci PaR obce Dlhá nad Váhom (počet bytov 279 , počet obyvateľov 901) boli spracované prieskumy a rozboru telekomunikačných zariadení na úrovni miestnej telefónnej siete (mts) a DK, ich technický stav, kapacity a nároky telefonizácie, využitie pre ďalší rozvoj územia a súpis ochranných pásiem.

Telefonizácia sídla je zabezpečená prostredníctvom telekomunikačného kábla, ktorý zabezpečuje spojenie s ATÚ Šaľa. Telefónna ústredňa sa v riešenom území k.ú Dlhá nad Váhom

Cez obec Dlhá nad Váhom – prechádza diaľkový kábel .Vid' výkres č.1b a č.6.

Na území obce sa nachádza stožiar mobilných operátorov Orange a T-mobil .
V zmysle zákona č.610/2003 podľa § 67 o elektron. komunikáciách sú vedenia verejnej telekomunikačnej siete (VTS) chránené ochranným pásmom.

Ochranné pásmo VTS je široké 1 m od osi jeho trasy. Hĺbka a výška OP je 2 m od úrovne zeme pri podzemných vedeniach a v okruhu 2 m pri nadzemných vedeniach.

V ochrannom pásme nemožno :

- umiestňovať stavby, zariadenia a porasty, ani vykonávať zemné práce, ktoré by mohli ohroziť telekomunikačné zariadenie
- vykonávať prevádzkové činnosti spojené s používaním strojov a zariadení, ktoré rušia prevádzku telekomunikačných zariadení, alebo poskytovanie verejných telekomunikačných služieb.

Obecný rozhlas

Ústredňa obecného rozhlasu je umiestnená na prízemí obecného úradu. Rozvody sú vedené na betónových stĺpoch sekundárnych elektrických rozvodov na oceľových konzolách s keramickými izolami v ochrannom pásme od elektrických vodičov. V prepojovacích je vedenie riešené aj na oceľových stĺpoch □ 65/6mm.

A.2.9. Prieskumy a rozboru stavu životného prostredia a ochrany prírody a krajiny

A.2.9.1. Poľnohospodársky pôdny a lesný fond

Ochrana poľnohospodárskej pôdy

Definícia pôdy

Tak ako sa vyvíjala pôda, vyvíjali sa aj definície pôdy. Kron /1853/definoval pôdu ako vrchnú vrstvu Zeme schopnú niesť rastlinný kryt. O tridsať rokov neskôr Dokučajev /1880/ vniesol do definície biotické a abiotické prvky. V každom prípade môžeme konštatovať, že pod vplyvom vedomostného rastu sa vždy jednalo o veľmi pragmatické vyjadrenia. V odporúčaní Rady Európy R-92-8 o ochrane pôdy je definícia pôdy uznávajúca širší rozsah jej významu s nasledovnými funkciami:

- a) produkcia biomasy
- b) filtrácia, pufrácia a transformácia látok v prírode
- c) ochrana diverzity druhov živých organizmov
- d) fyzikálne médium a priestorová základňa pre socio-ekonomické aktivity (poľnohospodárstvo, lesníctvo, priemysel a iné.)
- e) zdroj surovín, zásobáreň vody, ílu, piesku, kameňa ,minerálov a i.
- f) kultúrne dedičstvo vrátane paleontologických a archeologických nálezov.

V úvode spomínané funkcie pôdy majú podľa Agendy 21(1992) rovnakú dôležitosť so zachovaním princípu, podľa ktorého pri konflikte medzi ekonomickými a ekologickými záujmami človeka k pôde sa musia uprednostniť záujmy ekologické. Môžeme konštatovať, že zvýšenie poľnohospodárskej výroby pre zabezpečenie potravín v našom kraji nie je možné riešiť zväčšením výmery poľnohospodársky využíwanej pôdy. Podľa tvz."carrying capacity" územia, súčasná výmera poľnohospodárskych pod SR je na hranici dostatočnosti (0,46 ha na 1 obyvateľa). Táto hranica pri súčasných široko využiteľných technológiách je limitujúca a pokles pod túto hranicu znižuje potenciál pre uspokojenie výživy obyvateľstva.

Právna ochrana PPF

Právna ochrana PPF na území Slovenskej Republiky má viac ako 40-ročnú históriu.

V roku 1992 nadobudol účinnosť zákon o ochrane PPF, zákon SNR č. 307/1992 Zb., a nariadenie vlády SR č. 19/1993 Z.z o základných sadzbách odvodov za odňatie poľnohospodárskej pôdy z PPF. V roku 1996 bolo nar. vlády SR č. 19/1993 Z.z v znení nar. vlády SR č. 278/1994 Z.z. zrušené a nahradené novým nariadením vlády SR č. 152/1996 Z.z o základných sadzbách odvodov za odňatie poľnohospodárskej pôdy z PPF. Dôvodom pre spracovanie a vydanie úplne nového zákona v roku 1992 bolo nové právne prostredie v SR po roku 1990.

V ustanoveniach zákona je pôda deklarovaná ako nenahraditeľný prírodný zdroj a nezastupiteľná zložka životného prostredia. Každý je povinný chrániť prirodzené funkcie PPF a vyhnúť sa konaniu, ktoré by viedlo k jeho zhoršeniu.

Od 1.mája 2004 nadobudol účinnosť nový zákon NR SR č. 220/2004 O ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z.z o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Právne úpravy dali priestor pre uplatnenie zásad ochrany poľnoh. pôdy už pri územnoplánovacej činnosti, zvlášť pri spracovaní návrhov územnoplánovacej dokumentácie

Medzi základné zásady patria :

- čo najmenej narúšať funkciu PP a zabezpečovať jej poľnohospodárske využívanie
 - chrániť poľnohosp. pôdu najkvalitnejšiu a najproduktívnejšiu a v tomto zmysle už v územnoplánovacom procese zabezpečovať ochranu poľnohosp. pôdy
 - chrániť poľnohosp. pôdu 1-4-bonitnej triedy, prípadne ornú pôdu, na ktorej boli vybudované závlahy a odvodnenie
 - urbanistický rozvoj sídelných útvarov (obcí a miest) na PP pristúpiť len v prípade , ak možnosti dostavby, zástavby a prestavby boli zastavanom území vyčerpané
 - klásť dôraz na alternatívne riešenia, v prípade záberu najkvalitnejšej poľnoh. Pôdy.
- Vyhláška č. 508/2004 Z.z ustanovuje podrobnosti o spracúvaní bilancie a skryvky humusového horizontu, rekumulácii dočasne odňatej pôdy.

Princípy súčasnej bonitácie poľnohospodárskych pôd

Koncepcia bonitácie poľnohospodárskych pôd v podstate naväzuje na tradičné princípy bonitácie u nás. Každá parcela je charakterizovaná parametrami pôdno-ekologických vlastností vyjadrenými tzv."bonitovanými pôdno-ekologickými jednotkami" BPEJ. Týmto jednotkám odpovedajú aj normatívne údaje o produkcii poľnohospodárskych plodín, ktoré sa môžu v daných prírodných podmienkach a pri obvyklej agrotechnike pestovať, ako aj normatívne údaje o nákladoch, čo slúži pre výpočet ceny pôdy.

Bonitácia je vytvorená na základe pomerne podrobného pôdoznaleckého prieskumu a kategórií sklonu svahov, bonita - cena parcely sa vypočíta ako vážený priemer z plôch jednotlivých BPEJ, ktoré sa nachádzajú na určitej parcele.

Sústava pôdno- ekologickej jednotky PEJ má dve úrovne:

1.Hlavná pôdno-klimatická jednotka:

Je to hlavná pôdna jednotka vyskytujúca sa v určitom klimatickom regióne, definovaná podľa pôdných druhov, hlavných kategórií hĺbky pôdy a sklonu u svahov.

2.Bonitovaná pôdno ekologická jednotka - BPEJ:

V podstate predstavujú hlavné pôdno-klimatické jednotky, ktoré sú podrobnejšie rozdelené podľa kategórií ich sklonu svahov, expozície, skeletovitosti, hĺbky pôdy a zrnitosti povrchového horizontu.

Každá BPEJ je určená kombináciou kódov jednotlivých vlastností na stabilných pozíciách 7 miestneho kódu.

Prehľad a zloženie PPF podľa BPEJ v k.ú je podrobne spracované na mape M 1: 10000.

Charakteristika a skladba BPEJ .

Priestorová rozmanitosť prírodných podmienok má vplyv aj na priestorovú rozmanitosť pôdných pomerov v krajine. Kvalita a stav pôdneho fondu sú závislé od ich prirodzených vlastností, od prírodných a antropogénne vyvolaných procesov a od vykonaných melioračných opatrení a vplyvu ľudskej činnosti.

Väčšina k.ú. je poľnohospodársky intenzívne využívané, pričom dominuje orná pôda.

Pôdno-ekologické údaje

Snaha o ochranu a racionálne využívanie poľnohospodárskeho pôdneho fondu viedla k systematickému získavaniu a triedeniu informácií o pôde a následne aj klasifikácií pôd, čo je základom bonitačného informačného systému, aj systému oceňovania pôd. Základnými jednotkami pre začlenenie pôd do typologických kategórií sú bonitované pôdno-ekologické jednotky (BPEJ).

Stav pôdneho fondu podľa BPEJ

Vlastnosti a kvalita poľnohospodárskych pôd sú vyhodnocované pomocou aktualizovaných bonitovaných pôdnoekologických jednotiek BPEJ (Džatko a kol. 1976, Likneš a kol. 1996), ktoré sú zároveň podkladom pre vyhodnotenie ceny poľnohospodárskej pôdy a pozemkov.

Rozšírenie bonitovaných pôdnoekologických jednotiek v území

7- miestny Kód BPEJ	Charakteristika pôdy	Kavlitatívna skupina	obvod PÚ	
			ha	% územia
0002002	fluvizem modálna karbonátová, stredne ťažká (hlinitá), hlboká, bezskeletnatá	2	112,5	16,2
0002003	fluvizem modálna karbonátová, ťažká (ílovito-hlinitá), hlboká, bezskeletnatá	3	149,69	21,6
0002012	fluvizem modálna karbonátová, stredne ťažká (hlinitá), hlboká, slabo skeletovitá	3	2,83	0,4
0003003	fluvizem modálna karbonátová, ťažká (ílovito-hlinitá), hlboká, bezskeletnatá	3	145,83	21,0
0011002	fluvizem glejová, stredne ťažká (hlinitá), hlboká, bezskeletnatá	3	0,98	0,1
0018003	černozem čiernicová, karbonátová, ťažká (ílovito-hlinitá), hlboká, bezskeletnatá	2	42,11	6,1
0023003	čiernica modálna, ťažká (ílovito-hlinitá), hlboká, bezskeletnatá	2	68,18	9,8
0024004	černozem modálna až pelická, veľmi ťažká (ílovitá), hlboká, bezskeletnatá	5	35,27	5,1
0034005	černozem modálna karbonátová, stredne ťažká, hlboká, bezskeletnatá	4	20,48	3,0
0035001	černozem modálna karbonátová, ľahká (hlinito-piesočnatá), hlboká, bezskeletnatá	6	10,92	1,6
0036002	Černozem modálna karbonátová, stredne ťažká (hlinitá), hlboká, bezskeletnatá	2	38,01	5,5
0036005	Černozem modálna karbonátová, stredne ťažká (piesočnato-hlinitá), hlboká, bezskeletnatá	2	60,28	8,7
L	Lesné porasty		6,04	0,9

O	Ostatné plochy		0,58	0,1
Spolu			693,70	100,0

Najviac zastúpeným pôdnym typom sú podľa mapovania BPEJ jednoznačne fluvizeme, ktoré zaberajú 59% výmery územia. Nasledujú černozeme (25%) a čiernice (15%). Nepoľnohospodárska pôda zaberá v rámci obvodu PPÚ len 1% výmery – patria sem lesné pozemky a ostatné plochy.

Charakteristika výskytu jednotlivých pôd v území:

Fluvizeme sú v území mapované ako tri subtypy – modálne, glejové a arenické. *Fluvizeme modálne (FMm)* sú hlboké, prevažne bezskeletnaté, ílovito-hlinité až hlinité pôdy, ktoré patria medzi veľmi úrodné orné pôdy (2.-3. stupeň kvality). Sú to prevažujúce pôdy v území – mapované sú na ploche 411 ha (59,2% výmery obvodu PPÚ) v západnej a strednej časti katastra. Patria sem BPEJ 0002002, 0002012, 0002003, 0003003.

Fluvizeme glejové (FMG) sú hlboké hlinité bezskeletnaté pôdy, ktoré sú v území mapované len na jednej ploche v jz. Čípe územia pri kanáli Zajarčie. Zaberajú výmeru 1,0 ha (0,1% územia). Sú to úrodné pôdy 3. kvalitatívnej skupiny.

Fluvizeme arenické (FMa) – väčšinou stredne hlboké pôdy, zrnitostne ľahšie (najmä hlinito-piesočnaté), s nízkym až stredným obsahom skeletu. Charakteristickým znakom je ich prechod do fluviálnych pieskov. Vyskytujú sa na pomerne veľkých plochách v západnej časti katastra – najmä na lokalitách Prvý hon, Druhý hon a Farský les.

Čiernice sú pôdy charakteristické hlbokým a kvalitným humusovým horizontom molického typu. V území sú mapované *čiernice modálne (ČAm)* – hlboké, bezskeletnaté, ťažké až veľmi ťažké (ílovito-hlinité až ílovité pôdy) popri kanáli Zajarčie a v jv. časti územia v oblasti Dolné lúky. Mapovaná výmera čiernic dosahuje 103,5 ha (14,9% výmery obvodu PPÚ). Ílovito-hlinité čiernice patria len k priemerne produkčným pôdam, vhodným za zatrávnenie (5. kvalitatívna skupina).

Čiernice glejové (ČAG) – hlboké, prevažne ílovito-hlinité pôdy, sezónne zamokrené. V podloží sú väčšinou málo priepustné fluviálne hliny a íly. Lokálne prechádzajú až do glejových pôd. Vyskytujú sa vo východnej časti katastra popri kanáli Zajarčie a lokalite Dolná lúka.

Černozeme sú pôdy vyskytujúce sa na karbonátových sprašiach, pieskoch a slieňoch v teplej klimatickej oblasti. V obvode PÚ Dlhá nad Váhom sú mapované na štvrtine plochy – 171,8 ha (24,8% územia) v dvoch subtypoch – modálne a čiernicové.

Černozeme čiernicové (ČMč) sú prechodné pôdy medzi černozemami a čiernicami. Sú to hlboké bezskeletnaté ílovito- hlinité pôdy, veľmi kvalitné (2. kvalitatívna skupina). Mapované sú na ploche 42,1 ha (6,1% výmery) v oblasti Slanej lúky v sv. časti katastra.

Černozeme modálne (ČMm) sú mapované v západnej časti územia (Tretí hon – Štvrtý hon) na sedimentoch viatych pieskov – sú to hlinito-piesočnaté až piesočnato-hlinité, menej hlinité pôdy, hlboké, bezskeletnaté. Sú presychavé so značnou prímiesou piesku – nejde teda o typické černozeme sprašových pahorkatín Podunajskej nížiny. Napriek tomu sú zaradené do 2. kvalitatívnej skupiny s výnimkou enklávy hlinitopiesočnatých pôd. (10,9ha), ktoré sú najmenej kvalitnými pôdami územia (6. kvalitatívna skupina). Celkovo zaberajú černozeme modálne 129,7 ha (18,7% výmery obvodu PPÚ).

Regozeme (RM) sú plytké pôdy na nespevnených silikátových až karbonátových sedimentoch s výnimkou recentných alúvií, s ochrčikým A – horizontom bez ďalších diagnostických

horizontov. *Regozeme arenické (RMa)* – plytké pôdy, hlinito-piesočnaté až piesočnaté na viatych pieskoch, zmapované na lokalitách Tretí a Štvrtý hon. Charakteristické sú stredným až nízkym obsahom humusu a extrémnou presýchavosťou.

Nepoľnohospodárska pôda zaberá v rámci obvodu pozemkových úprav len 1,0% výmery (6,6ha). Patria sem lesné pozemky o výmere 6,0ha a ostatné plochy o výmere 0,6ha.

V prípade väčších plôch sadov a záhrad v blízkosti intravilánu hrádze Váhu sú pôvodné pôdy pretvorené v dôsledku intenzívnej kultivácie. Preto je možné ich klasifikovať aj ako špecifické pôdy – **kultizeme (KM)**. Sú to pôdy na prirodzených substrátoch, ale činnosťou človeka s úplne pozmenenými vlastnosťami (prevažne kultiváciou počas poľnohospodárskeho využívania). Patria sem prevažne pôdy záhrad, vinohradov, ovocných sadov.

A.2.9.2. Životné prostredie

Prírodné stresové javy

Seizmicita

Riešené územie sa nachádza v oblasti s možnosťou výskytu makroseizmickej intenzity o sile 6 - 7° M.S.K. – 64 (Atlas krajiny SR, 2002).

Rádioaktivita

Problematika rádioaktívneho ožarovania obyvateľstva je v ostatných rokoch vo svete i v Slovenskej republike predmetom zvýšenej pozornosti. Dôvodom je značná radiačná záťaž, podmienená umelými i prírodnými zdrojmi a nové poznatky hodnotenia ionizujúceho žiarenia. Z celkového rádioaktívneho žiarenia, ktoré voľne pôsobí na obyvateľstvo, viac ako dve tretiny tvoria prírodné rádioaktívne zdroje. Z nich radón sa podieľa 47 % na skladbe priemerného ročného efektívneho dávkového ekvivalentu ožiarovania obyvateľstva (Vedecký výbor OSN pre otázky ožiarovania, New York, 1988).

Najzávažnejším prírodným zdrojom žiarenia je radón-222 a jeho dcérske produkty rozpadu. Je to karcinogén, ktorý sa podieľa na vzniku rakoviny pľúc až desiatimi percentami. Zdrojovým objektom radónu sú väčšinou hlbšie pôdne horizonty a horniny s obsahom rádia-226, ktorého rozpadom Rn-222 vzniká. Z hĺbky sa radón rôznym spôsobom a rôznymi prísunovými cestami (neotektonické netesné zlomy, priepustné horniny, drvené zóny hornín, atď.) dostáva v pôdnom vzduchu, vode alebo v stavebných materiáloch do obytných priestorov.

Kataster obce patrí do oblasti so stredným radónovým rizikom (Atlas krajiny SR, 2002).

Geodynamické javy

Podľa vyjadrenia Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra nie sú v k.ú. zaregistrované objekty, na ktoré by sa vzťahovala ochrana ložísk nerastných surovín, neevidujú sa staré banské diela, nie je určené prieskumné územie pre vyhradený nerast.

Zosuvné procesy a výmoľová erózia

Aktívne prejavy zosuvnej činnosti a výmoľovej erózie sa v posudzovanom území nevyskytujú.

Náchylnosť územia na zosuvné procesy a výmoľovú eróziu sa určuje kombináciou vlastností faktorov potenciálne podmieňujúcich ich výskyt – typu geologického substrátu, sklonitosti a energie reliéfu. V území sa určili 2 stupne náchylnosti územia na výskyt týchto procesov:

- nepatrná – viazaná je na údolnú nivu Váhu s nulovou energiou reliéfu, ako aj menej členité polohy zvlnenej roviny. Celkovo v území dominuje.
- Malá – vyskytuje sa iba v členitejších častiach územia – na miernych až stredne strmých svahoch elevácií viatych pieskov a prikorytových depresíí.

Erózie – vodné

Erózia pôdy vplyvom vody má negatívne dôsledky na vlastnosti pôdneho krytu. Sprievodnými vplyvmi sú napr. zanášanie a eutrofizácia vodných tokov a nádrží, zvýšenie skeletnatosti pôdy, zmeny zrnitosti pôdy, zhoršenie jej obrábateľnosti. V podmienkach Slovenska patrí vodná erózia medzi najrozšírenejšie procesy degradácie pôdy.

Metodika na hodnotenie eróznej ohrozenosti územia je výpočet eróznej straty pôdy tzv. univerzálnou rovnicou výpočtu priemernej straty pôdy z erózie (USLE).

Wischmeier-Smithova rovnica výpočtu vodnej erózie:

$$G = R * K * L * S * C * P$$

Kde G – celková teoretická strata pôdy v $t \cdot ha^{-1} \cdot rok^{-1}$

R – faktor erózneho účinku dažďa

K – faktor náchylnosti pôdy na eróziu

L – faktor dĺžky svahu

S – faktor sklonu svahu

C – faktor ochranného vplyvu vegetácie

P – faktor účinnosti protieróznych opatrení

Potenciálna vodná erózia pôdy:

- *nepatrná až malá* ($G_{abs} = 0 - 15 t \cdot ha^{-1} \cdot rok^{-1}$) – táto kategória sa vyskytuje na veľkej väčšine posudzovaného územia. Na poľnohospodárskej pôde je možné tieto polohy využívať bez potreby protieróznych opatrení.
- *pomerne malá* ($G_{abs} = 15 - 40 t \cdot ha^{-1} \cdot rok^{-1}$) – kategória zaberá členitejšie časti územia v blízkosti depresíí pri vážskej hrádzi a elevácií viatych pieskov. Územie je možné využívať na ornú pôdu, potrebné je však uvažovať s realizáciou protieróznych opatrení.
- *priemerná* ($G_{abs} = 40 - 80 t \cdot ha^{-1} \cdot rok^{-1}$) – kategória sa vyskytuje v území iba ojedinele na niekoľkých malých plochách. Tieto polohy sú vhodné pre trvalé trávne porasty, limitovane aj pre ornú pôdu (za predpokladu vhodného usporiadania pozemkov).
- *pomerne veľká* ($G_{abs} = 80 - 120 t \cdot ha^{-1} \cdot rok^{-1}$), *veľká* ($G_{abs} = 120 - 200 t \cdot ha^{-1} \cdot rok^{-1}$) a *veľmi veľká* ($G_{abs} = \text{nad } 200 t \cdot ha^{-1} \cdot rok^{-1}$) – tieto kategórie sa v posudzovanom území nevyskytujú.

Aktuálna hodnota eróznej ohrozenosti pôdy:

- *nepatrná* (do $1 t \cdot ha^{-1} \cdot rok^{-1}$) – táto kategória erózie je v k.ú. obce Dlhá nad Váhom dominuje vo všetkých častiach územia
- *malá* ($1-4 t \cdot ha^{-1} \cdot rok^{-1}$) – vyskytuje sa menej, a to v členitejších polohách eolických elevácií v severnej a SV časti územia a na krátkych svahoch depresíí zvyškov mŕtvych ramien. V týchto polohách nie je potrebné uvažovať o protieróznych opatreniach.
- *pomerne malá* ($4-10 t \cdot ha^{-1} \cdot rok^{-1}$) – táto kategória je zastúpená na malých plochách dosahujúcich sklonitosť v kategórii $3-7^\circ$. V týchto polohách nie je potrebné uvažovať o protieróznych opatreniach.
- *stredná* ($10-30 t \cdot ha^{-1} \cdot rok^{-1}$) – táto kategória sa v posudzovanom území nevyskytuje.
- *pomerne veľká* ($30-80 t \cdot ha^{-1} \cdot rok^{-1}$) – táto kategória sa v posudzovanom území nevyskytuje.
- *veľká* ($80-150 t \cdot ha^{-1} \cdot rok^{-1}$) – táto kategória sa v posudzovanom území nevyskytuje.

Erózie – veterné

Veterná erózia je odnos pôdnych častíc z vrchnej časti pôdneho profilu pôsobením vetra.

Katastrálne územie Dlhá nad Váhom síce leží mimo oblasť s výraznejšou náchylnosťou na procesy veternej erózie, napriek tomu je pravdepodobné, že pri výskyte silných vetrov

a presušenej pôdy sú zrnitostne ľahšie pôdy náchylné na odnos vetrom. Na základe súčasného využívania územia, sa vymedzili nasledovné oblasti podľa náchylnosti na veternú eróziu:

- nepatrná až malá náchylnosť na veternú eróziu – stredne ťažké a ťažšie pôdy s vyšším obsahom ílových častíc, relatívne dobrou štruktúrou a vododržnosťou. Do tejto kategórie patria hlinité a ílovito-hlinité pôdy čiernicového typu, vyskytujúce sa iba vo východnej časti územia.
- stredná náchylnosť na veternú eróziu – zrnitostne ľahšie (piesočnato-hlinité a hlinité) fluvizemné a černozemné pôdy prevažne so zhoršenými fyzikálnymi vlastnosťami (málo štruktúrne, presychavé) – kategória v území prevažuje, patrí sem približne polovica riešeného územia. Vetrená erózia sa v týchto polohách môže prejavovať najmä počas silných vetrov za predpokladu vysušenia pôd.
- pomerne veľká náchylnosť na veternú eróziu, s predpokladom jej výskytu – hlinito-piesočnaté pôdy s malým obsahom ílovitých častíc a nepriaznivými fyzikálnymi vlastnosťami – ide o fluvizeme arenické a černozeme arenické v západnej a centrálnej časti katastrálneho územia. Vetrená erózia sa v týchto polohách pravdepodobne prejavuje mimo hlavného vegetačného obdobia, a to najmä v suchých obdobiach počas silnejších vetrov.
- veľká náchylnosť na veternú eróziu, s jej výskytom – hlinito-piesočnaté až piesočnaté pôdy na viatych pieskoch – regozeme arenické. Vyskytujú sa v páse SZ – JV smeru v lokalitách Tretí hon a Štvrtý hon. Vetrená erózia sa v týchto polohách môže prejavovať v rôznych ročných obdobiach.

Sekundárne stresové javy a zdroje

Znečistenie ovzdušia

Ochrana ovzdušia sa vykonáva v zmysle zákona č. 478/2002 Z.z.. Kategorizácia zdrojov znečistenia ovzdušia je v zmysle vyhlášky č. 410/2003 Z.z., ktorou sa dopĺňa vyhláška č. 706/2002 Z.z, ktorá zároveň udáva povolené emisné limity.

V kategórii 1. Palivovo – energetický priemysel rozlišujeme:

Veľké zdroje: Technologické celky obsahujúce stacionárne zariadenia na spaľovanie palív so súhrnným tepelným príkonom 50 MW alebo vyšším ako 50 MW a ostatné osobitné závažné technologické celky.

Stredné zdroje: Technologické celky obsahujúce stacionárne zariadenia na spaľovanie palív so súhrnným tepelným príkonom 0,3 až 50 MW, ostatné závažné technologické celky, ako aj lomy a obdobné plochy s možnosťou zaparenia, horenia alebo úletu znečisťujúcich látok, ak nie sú súčasťou veľkého zdroja znečistenia.

Malé zdroje: Stacionárne zariadenia - domáce kúreniská a ostatné stacionárne zariadenia na spaľovanie tuhých palív s menovitým tepelným príkonom do 0,3 MW (podľa vyhlášky MŽP SR č. 53/2004 Z.z. o požiadavkách na kvalitu palív, o vedení prevádzkovej evidencie a o druhu, rozsahu a spôsobe poskytovaní údajov orgánu ochrany ovzdušia).

Oblasť Dlhej nad Váhom patrí do imisií zaťaženého regiónu v okolí mesta Šaľa (súčasť Dolnopovažskej zaťaženej oblasti). Na znečisťovaní ovzdušia v regióne sa podieľa priemyselný komplex Duslo, a.s.. Medzi stredné zdroje znečistenia patria napr. energetické zdroje menších výrobných podnikov, centrálné tepelné zdroje a kotolne, poľnohospodárske farmy.

Priemyselný podnik Duslo, a.s. Šaľa mal vo svojom areáli v r. 2003 v prevádzke 26 veľkých zdrojov znečistenia. Zdrojom emisií základných znečisťujúcich látok (tuhé znečisťujúce látky, oxidy, síry, dusíka, CO a organické látky) je najmä tepláreň (produkuje viac ako 70% týchto emisií), v minulosti aj spaľovňa nebezpečných odpadov a niektoré špeciálne chemické výroby (výroba kyseliny dusičnej, čpavku, močoviny, LAD, UGL). Z ostatných znečisťujúcich

látok boli produkované najmä amoniak (výroba močoviny, LD, UGL) alkylalkoholy (prevádzky Duslin, Dusantox), ako aj iné látky.

O význame podniku ako producenta emisií vypovedá fakt, že Duslo, a.s. je jedným z najväčších znečisťovateľov ovzdušia v SR a najväčším v rámci Nitrianskeho kraja) - v r. 2000 bol 7. najväčším producentom tuhých znečisťujúcich látok v SR (produkoval 1,23 % celkových emisií TZL v SR), 11. najväčším producentom SO₂(1,37 %) a 13. najväčším producentom NO_x(1,38 %).

Treba však uviesť fakt, že v dôsledku čiastočného útlmu a reprofilácie výroby, ako aj podstatných zmien technológií je v priemyselnom podniku Duslo, a.s. v poslednom desaťročí evidentný postupný pokles emisií všetkých hlavných znečisťujúcich látok. Prejavuje sa to jednak na výraznom znížení emisií, ako aj na pozícii Dusla v rámci SR - percentuálny podiel na tvorbe emisií hlavných znečisťujúcich látok v SR poklesol za obdobie 1994-2000 pri TZL z 1,55% na 1,23%, pri SO₂ z 2,52% na 1,37% a pri NO_x z 2,23% na 1,38%.

K stredným zdrojom znečistenia ovzdušia v území možno zaradiť areál Roľníckeho družstva Šaľa (produkcia amoniaku).

Líniovým zdrojom znečistenia ovzdušia je cesta II/573 (produkcia znečisťujúcich látok – najmä Nox, CO, SO₂), koncentrácie škodlivín z dopravy tu však nie sú sledované a pravdepodobne nedosahujú limitné hodnoty.

Znečistenie povrchových vôd

Ochranou vodných zdrojov sa zaoberá zákon 364/2004 Z.z. o vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (vodný zákon), ktorý rozšíril ochranu vodných zdrojov i o ochranu vodných ekosystémov a od vôd priamo závislých krajinných ekosystémov.

Poradie najväčších znečisťovateľov ovzdušia v okrese Šaľa za rok 2007 v tonách

P.č.	Prevádzkovateľ	Produkcia ZL v (t)
1.	Duslo a.s. Šaľa – Šaľa	1.145,562
2.	PD Močenok – Močenok	35,101
3.	Mestská ekol. Tepláreň – Šaľa	11,020
4.	RD Šaľa – Šaľa	10,452
5.	Menert – Therm s.r.o. – Šaľa	8,039
6.	Sagris s.r.o. – Trnovec nad Váhom	7,833
7.	Tekro Nitra s.r.o. – Močenok	3,618
8.	Branko a.s. – Trnovec nad Váhom	0,437
9.	RB – Mont s.r.o. – Trnovec nad Váhom	0,145

Povrchové vody

Nariadením vlády č. 491/2002 Z.z. sa ustanovujú kvalitatívne ciele povrchových vôd a limitné hodnoty ukazovateľov znečistenia odpadových vôd a osobitných vôd.

Povrchové vody sú znečisťované hlavne odpadovými vodami priemyselnými a komunálnymi, ktoré sú vypúšťané priamo do vodného toku. K nepriamemu znečisťovaniu dochádza aj vplyvom dažďovej vody (znečisťujúce látky v ovzduší a v pôde).

Riešené územie patrí do povodia rieky Váh.

Základným spôsobom hodnotenia kvality povrchových vôd na Slovensku je klasifikácia kvality povrchových vôd podľa STN 75 7221, podľa ktorej sa zaraďuje kvalita povrchovej vody podľa jednotlivých ukazovateľov do tried kvality.

Povrchové vody sú podľa kvality zaraďované do 5 tried kvality:

1. trieda – veľmi čistá voda
2. trieda – čistá voda
3. trieda – znečistená voda
- trieda – silne znečistená voda
- trieda – veľmi silne znečistená voda

Kvalita vody sa sleduje v rieke Váh, a to v profile Selice. Stav čistoty vody na dolnom toku rieky Váh je priemerný, vo väčšine hlavných ukazovateľov je Váh kategorizovaný ako znečistená voda v III. triede čistoty.

Kvalita vôd v rieke bola nepriaznivá najmä v skupine C (doplňujúce chemické ukazovatele). Najnepriaznivejšími ukazovateľmi kvality vody vo Váhu boli v minulosti najmä vysoké koncentrácie psychrofilných baktérií, vysoký obsah amoniakálneho a dusitanového dusíka a nerozpustných látok, vysoký obsah nepolárne extrahovaných látok.

Ostatné vodné toky v území (sieť melioračných kanálov) nemajú síce sledovanú kvalitu vody, avšak predpokladáme ich znečistenie najmä eutrofizáciou v dôsledku splachu agrochemikálií a dusíkatých látok z okolitých poľnohospodárskych pozemkov.

Znečistenie substrátu a podzemných vôd

Na základe hodnotenia koncentrácií hlavných škodlivín (dusičnany, sírany, celková mineralizácia, obsah vybraných látok a i.) sa vymedzujú zóny kvality podzemných vôd.

Kvalita podzemných vôd v oblasti dolného Váhu je pravidelne sledovaná v pozorovacej sieti SHMÚ, ktoré má v oblasti Šale pravidelne kvalitatívne sledované vrty č. 222090 (Šaľa – Močenok) a č. 023590 (Šaľa). Podzemné vody v oblasti dolného Váhu patria medzi najviac znečistené v rámci územia Slovenska. Zo sledovaných ukazovateľov nevyhovujú norme pre pitnú vodu najmä ukazovatele Mn, Fe, sírany, chloridy, zlúčeniny dusíka, NEL_{UV} , vysoké sú aj koncentrácie $ChSK_{Mn}$.

Obdobná situácia je aj v prípade kvality vody v studniach – podľa starších meraní ŠZÚ väčšina vzoriek vody odobratých zo studní má nadmerný obsah dusičnanov, ktorý prekračuje stanovené normy (60-80 mg.l⁻¹).

Podľa klasifikácie ČSN 83 0611 „Pitná voda“ je kvalita podzemných vôd hodnotená podľa potreby technologickej úpravy na pitnú vodu v 5 stupňoch. Oblasť Dolného Váhu je zaradená do 3. stupňa – vody so zvýšeným obsahom Fe, Mn, agresívneho CO² a oxidovateľnosti (vody s potrebou jednostupňovej úpravy) a vody s vyšším obsahom nežiadúcich prímiesí (potreba dvojstupňovej úpravy).

Ohrozenie substrátu, resp. vrchnej časti litosféry prebieha prostredníctvom znečistenia cudzorodými látkami, ktoré prenikajú do pôdy a následne do substrátu prevažne zrážkovou vodou a vodou zo znečistených povrchových tokov.

Stupne znečistenia:

- nízka – menej priepustné kvartérne fluvialne sedimenty, s hlbokými až stredne hlbokými, menej priepustnými pôdami (hlinité až ílovito-hlinité fluvizeme a čiernice na fluvialných hlinách). Táto kategória sa vyskytuje takmer na polovici výmery obvodu PÚ.
- stredná – patria sem stredne priepustné pôdy s pôdami s dobrou puľrovacou schopnosťou (piesočnato-hlinité fluvizeme a čiernice) na fluvialných sedimentoch (štrkopiesky až piesky). V území sa vyskytujú najmä v západnej časti (Spodný hon), menej v strednej časti územia (Tretí hon).
- vysoká – priepustné fluvizemné pôdy na fluvialných pieskoch a eolické sedimenty s priepustnými černoziemnými a regozemnými pôdami – do tejto kategórie patria pomerne veľké plochy v lokalitách Prvý hon, Druhý hon, Tretí hon a Štvrtý hon.

Kontaminácia pôdy

Hodnotené je zaťaženie pôdných zdrojov cudzorodými látkami (ťažké kovy, organické zlúčeniny a i.).

Oblasť Šale a okolia sa z hľadiska kontaminácie pôd nachádza v území s nízkym obsahom rizikových látok, ktoré sú sledované v celoštátnom monitoringu pôd (VÚPOP Bratislava). Obsah väčšiny rizikových látok – Cd, Pb, Cr, Ni, Cu, Zn – je hlboko pod hygienickými limitmi.

Zo znečisťujúcich látok sledovaných v monitoringu pôd je obsah sumy polycyklických aromatických uhľovodíkov (PAU) hlboko pod hygienickým limitom. Obsah ostatných polutantov zo skupiny chlórovaných uhľovodíkov (PCB, HCH, DDT atď.) a ropného znečistenia (NEL) v plošne významnejšej miere nebol zaznamenaný (tzv. bodové znečistenia nie sú predmetom monitoringu pôd).

Fyzikálne poškodenie pôdy

Je dôsledkom pôsobenia vodnej a veternej erózie, príp. iných degradačných faktorov (ostatné geodynamické javy).

Vodná erózia nie je vzhľadom k rovinnému reliéfu v území významnejším poškodzujúcim faktorom.

Veterná erózia sa v území vyskytuje a poškodzuje obyčajne plochy bez vegetačného krytu v suchších obdobiach roka. Prejavuje sa na piesočnatých až hlinito-piesočnatých pôdach, v suchých obdobiach je typickým javom zvýšená prašnosť.

Iné rizikové faktory životného prostredia a zdravia

Možná je identifikácia a hodnotenie iných negatívnych faktorov vyplývajúcich čiastočne z ľudskej činnosti a pôsobiacich negatívne na krajinu a človeka (napr. pôsobenie hluku, výskyt záťaží prostredia, rádioaktivita a radónové riziko, organoleptické zápachy apod.).

Zóny s pôsobením nadmerného hluku sa vyskytujú spravidla v okolí primárnych stresových faktorov s negatívnym pôsobením hlukového zaťaženia na človeka a okolité ekosystémy.

Zdrojom hluku v území je najmä cestná doprava. Cesta II/573 prechádza priamo cez zastavané územie obce, preto je možné predpokladať, že obyvatelia obce sú počas dopravnej špičky zasiahnutí nadmernou hladinou hluku z dopravy. Menším zdrojom hluku v obci sú výrobné prevádzky – píla, stolárstvo, areál roľníckeho družstva.

Z hľadiska radónového rizika patrí územie obce do kategórie nízkeho až stredného rizika.

V katastri obce sa nachádza aj niekoľko tzv. divokých skládok odpadu a nevyužívaných ruderalizovaných plôch, bývalých poľných hnojísk.

Ohrozenie biodiverzity krajiny

Je dôsledkom pôsobenia ľudských činností s nepriaznivým vplyvom na ekologickú kvalitu a biodiverzitu krajiny (patria sem napr. urbanizované oblasti, intenzívne poľnohospodársky využívané pozemky, hospodárske lesy s nízkou biotickou významnosťou a pod.).

Biodiverzita posudzovaného územia je celkom malá. Veľká časť územia je charakteristická veľkoblokovým intenzívnym poľnohospodárskym využívaním s dominanciou ornej pôdy a nízkym stupňom biodiverzity a ekologickej stability. Vysoký antropický tlak (najmä formou intenzívneho poľnohospodárstva) mal v minulosti za následok odstránenie väčšiny pôvodných biotopov a celkovú eutrofizáciu prostredia. Dôsledkom je chudobné druhové zloženie vegetácie v krajine s prevahou nitrofilných druhov (Robinia pseudoacacia, Sambucus nigra) a vysokým podielom nepôvodných, invázných druhov v území. Celkovo je územie typické krajinnou štruktúrou s dominanciou bioticky málo významných prvkov s nízkou biodiverzitou.

Výnimkou je západná časť katastra obce v medzihrádzovom priestore Váhu, kde sa nachádzajú zvyšky pôvodných ekosystémov a viaceré biotypy s vyššou biodiverzitou (vodný tok, brehové porasty, časť lužných lesov). Toto územie je však mimo obvodu pozemkových úprav.

Stresové prvky a javy sídelné a technické

Výrobné areály

V obci Dlhá nad Váhom sa nachádza len areál pily (v medzihrádzovom priestore Váhu). Z drobných prevádzok sa v obci nachádza stolárstvo LEM (v intraviláne pri hlavnej ceste). katastrálnom území obce sa nenachádzajú žiadne využívané ani evidované ložiská nerastných surovín. Najbližšie ložiská nerastných surovín sú ložiská štrkopieskov a pieskov (Soporňa - Štrkovec, ďalej Čierny Brod, Sereď, Neded).

Polnohospodárske areály

V k.ú. obce Dlhá nad Váhom a najmä v rámci obvodu PPÚ je v súčasnosti poľnohospodársky využívané takmer celé územie mimo intravilánu. V štruktúre pôdy dominuje orná pôda, ostatné kultúry sú v obvode pozemkových úprav zastúpené minimálne (trvalé trávne porasty, záhrady, sady, vinohrady).

V štruktúre rastlinnej výroby prevažujú obiloviny, okopaniny a zelenina.

V riešenom území síce prevažujú veľkoblokové orné pôdy, ale vysoké je zastúpenie maloplošných polí - typická je intenzívna poľnohospodárska malovýroba zameraná najmä na pestovanie zeleniny, ale aj obilnín, zemiakov, olejní (slnečnica).

Väčšinovým užívateľským subjektom poľnohospodárskej výroby v území je RD Šaľa. RD obhospodaruje poľnohospodársku pôdu vo viacerých katastrálnych územiach (Šaľa, Veča, Trnovec n.V., Kráľová n.V., Dlhá n.V.). Rastlinná výroba je zameraná najmä na pestovanie obilnín, slnečnice, kukurice, cukrovej repy, krmovín, živočíšna výroba na chov hovädzieho dobytku a ošipáných. V rámci obvodu PPÚ Dlhá nad Váhom obhospodaruje RD spolu 404 ha poľnohospodárskej pôdy (58 % výmery).

Ďalšími subjektami obhospodarujúcimi poľnohospodársku pôdu sú súkromne hospodáriaci roľníci - J. Izsóf (74 ha), T. Andódi (44 ha), J. Tóth (27 ha), A. Andódi (14 ha), S. Lozsi (9 ha), M. Takács (8 ha) a ďalší. Celkovo je súkromnými hospodármi užívaných cca 255 ha poľnohospodárskej pôdy v rámci obvodu PPÚ (37 %). Súkromne hospodáriaci roľníci sú zameraní najmä na pestovanie zeleniny, ale aj obilnín, zemiakov, olejní (slnečnica).

V k.ú. Dlhá nad Váhom je situované jedno funkčné účelové zariadenie poľnohospodárskej výroby - hospodársky dvor RD Šaľa. Situovaná je na severnom okraji intravilánu, je vyňatá z obvodu pozemkových úprav. V súčasnosti je tu umiestnený chov hovädzieho dobytku (cca 140 ks dojnic a 140 ks jalovic a teliat) a mechanizačné stredisko rastlinnej výroby. Zamestnaných je tu 19 pracovníkov. Časť objektov je vo vlastníctve súkromne hospodáriacich roľníkov a jeden objekt využíva miestny podnikateľ na drobnú výrobu.

Dopravné línie a plochy

Cestná doprava je zastúpená jednou štátnou cestou (11/573) a sieťou účelových ciest.

Cesta II. triedy 11/573 Šoporňa - Šaľa - Kolárovo patrí medzi stredne intenzívne zaťažené cestné komunikácie (intenzita dopravy je v súčasnosti cca 3000 vozidiel za 24 hodín). Cesta má regionálny význam, je spojnica medzi rýchlostnou cestou R2 Trnava - Sereď - Nitra a južnou časťou Nitrianskeho kraja. Cez k.ú. Dlhá nad Váhom prechádza cesta v dĺžke 3610 m, pričom pozemok cesty bol vyňatý z obvodu pozemkových úprav. Cesta má miestami nevyhovujúce parametre (šírkové usporiadanie, smerové pomery v intraviláne obce).

Spevnené *miestne komunikácie* sa v území okrem miestnych komunikácií v obci prakticky nenachádzajú. Do obvodu PPÚ zasahuje len jedna účelová spevnená miestna komunikácia, slúžiaca na prístup k rodinným okolitým domom a do medzihrádzového priestoru Váhu k píle, poľnohospodárskym a lesným pozemkom.

Ostatné cesty (väčšinou v rámci obvodu pozemkových úprav) majú charakter *nespevnených účelových ciest* lokálneho významu, slúžia ako prístupové resp. spojovacie komunikácie. Ich kvalita je vo väčšine prípadov nevyhovujúca.

V obci je využívaná aj cyklistická doprava, hoci tu nie sú vyznačené cyklotrasy. Na dopravu do mesta Šaľa je využívaná aj hrádza Váhu.

Hydromelioračné zariadenia

Hydromelioračné zariadenia sú využívané na zavlažovanie alebo odvodnenie poľnohospodárskej pôdy.

Zavlažovanie

Zavlažované územia predstavujú vlastne územia poľnohospodárskej pôdy, na ktorých sú vybudované zavlažovacie systémy (závlahy). Ide najmä o oblasti s nižšou intenzitou zrážok, na pôdach málo zadržiavajúcich vodu, umožňujú reguláciu využívania vody v poľnohospodárskej krajine za účelom zvyšovania produkcie v poľnohospodárstve.

V závislosti od prírodných podmienok- zdrojov vody v krajine (podzemných i povrchových) zvýšený tlak na využívanie vody môže mať aj negatívne dôsledky ako napr. vodnú eróziu, salinizáciu alebo kontamináciu podzemných vôd splavenými minerálmi hnojivami či pesticídami. Na druhej strane dosahovanie lepších výsledkov v poľnohospodárstve vytvára tlak na využívanie prírodných zdrojov, najmä vody. Pri dostatočných zásobách vody a jeho vysokom potenciáli využiteľnosti, sa samotný tlak na využívanie vody môže pohybovať v intenciách trvalo udržateľnosti. Existujú však ďalšie negatívne dôsledky používania závlah, ako je možná

Odvodňovanie

Odvodňovanie sa uskutočňuje za účelom úpravy vodného a vzdušného režimu zamokrených pôd pre potreby zvýšenia produkcie v poľnohospodárstve.

Podľa vyjadrenia Hydromeliorácií, š.p. Bratislava v riešenom území sú evidované nasledovné hydromelioračné zariadenia :

1. závlahy

ev.č. 5206198 Hájske - Sládečkovce, ktorá bola daná do užívania vr. 1991. Zdrojom vody je vodná nádrž Kráľová prostredníctvom čerpacej stanice Šíky v k.ú. Močenok. Vlastníkom zariadení je podnik Hydromeliorácie, š.p., prevádzkovateľom firma Inservis, s.r.o. Bratislava. Závlahové vetvy sú vybudované v rámci poľnohospodárskych pozemkov, sú funkčné, ich prevádzka je však v súčasnosti problematická - vyžadujú rekonštrukciu. Celková výmera pozemkov s vybudovanými závlahami je cca 650 ha.

Elektrovody

Obec je zásobovaná elektrickou energiou z VN linky 22 kV prostredníctvom miestnych transformačných staníc. Cez územie obce vedie niekoľko liniek VVN elektrických vedení 110 kV z VE Kráľová.

Plynovody

Obec Dlhá nad Váhom je plynofikovaná - zásobovanie zemným plynom je zabezpečené z VTL plynovodu DN 100, ktorý sa zašŕuje do regulačnej stanice plynu RS Dlhá nad Váhom. V obci je vybudovaný strednotlaký rozvod plynu z regulačnej stanice.

Telekomunikácie

Cez k.ú. Dlhá nad Váhom ide diaľkový telekomunikačný kábel metalický a v obci sa nachádza miestny telekomunikačný kábel metalický. Telefónna ústredňa sa v obci nenachádza. Ostatné telefónne rozvody sú vedené na tel. stĺpoch. V k.ú. je umiestnený stožiar mobilného operátora T Mobile a Orange sk.

Skládky a smetiská

Všeobecne záväzné nariadenie o odpadoch na základe ustanovenia § 6 zákona NR SR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov a v súlade so zákonom NR SR č. 223/2001 o odpadoch v obci určuje systém zberu, prepravy a zneškodňovania komunálneho odpadu.

Zber a odvoz komunálneho odpadu je zabezpečovaný firmou SITA a.s. Kalná nad Hronom - na skládkovanie odpadov sa využíva skládka TKO Kalná. V obci je zavedený separovaný zber odpadov (papier, plasty, sklo, textil, elektronický šrot, kovový šrot).

Ohrozenie prvkov ÚSES

Prvky územného systému ekologickej stability ohrozujú socioekonomické javy, ktoré sa prejavujú plošným, líniovým alebo bodovým zásahom, ohrozujú funkčnosť, ale aj samotnú existenciu jednotlivých prvkov ÚSES.

V riešenom území prvky ÚSES sú najviac ohrozované:

- intenzívnou poľnohospodárskou výrobou

Intenzívna poľnohospodárska činnosť je zdrojom *znečisťovanie zložiek ŽP, najmä pôdy a vody napr. vplyvom používaných agrochemikálií* (obzvlášť citlivé sú vodné ekosystémy). Veľkoplošný spôsob obhospodarovania ornej pôdy priniesol so sebou redukciu najmä plôch NSKV aTTP a potlačilo mozaikovitosť krajiny, jej rozmanitosť. Rozšírenie ich plôch za účelom zvýšenia ekologickej stability v krajine je v súčasnosti obmedzené vzhľadom na vysoké zornenie pôdy v riešenom území.

Existujúce poľné hnojiská sú potencionálnym zdrojom ohrozenia priľahlých lokalít NSKV.

- odpadovým hospodárskom

Nelegálne skládky sú potencionálnym zdrojom znečistenia podlažia, pôdy a podzemných vôd (nelegálne skládky pri poľných cestách). Environmentálnou záťažou pre životné prostredie je aj nesprávna manipulácia a uskladňovanie odpadov, skladovanie rôznych materiálov resp. medziproduktov z výroby (napr. lokalita Hrušov).

- prvkami technickej a dopravnej infraštruktúry

Najohrozenejšími prvkami v ekologickej sieti sú biokoridory vodných tokov - najviac sú ohrozené vodohospodárskymi úpravami (reguláciami) a ich križovaním s líniovými stavbami, ako aj znečisťovaním vôd odpadovými vodami zo žúmp .

Vzdušné elektrické vedenia ktoré križujú poľnohospodársku krajinu obmedzujú možnosť doplniť sieť USES o nové prvky a zároveň sú hrozbou najmä pre vtáctvo. Cesty sú bariérou pre migráciu menej pohyblivých živočíchov.

Pásma hygienickej ochrany

Pásma hygienickej ochrany (PHO) v okolí technických prvkov sa určujú s cieľom ochrany okolia pred ich nepriaznivými účinkami. Možno ich považovať za zóny negatívneho vplyvu daných objektov na okolité prostredie. Okrem pásiem hygienickej ochrany sa v okolí technických prvkov vyčleňujú tiež technické a bezpečnostné pásma, cieľom, ktorých je ochrana technických objektov pred negatívnymi vplyvmi okolia.

Spoločnou črtou uvedených pásiem je limitujúci a obmedzujúci vzťah k rozvoju jednotlivých socioekonomických aktivít a z toho vyplývajúci obmedzujúci a limitujúci účinok využitia potenciálu územia.

Ochranné pásma všetkých druhov s potrebou uplatnenia v rámci ÚPN obce Dlhá nad Váhom:

Pásma hygienickej ochrany poľnohospodárskych objektov

Sklady a miešarne krmív = min. 300 m

RD Dlhá nad Váhom, chov 280 ks HD - určí Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Nitre.

Etické ochranné pásmo miestneho cintorína

V okruhu 50 m od obvodu cintorína je vymedzené etické ochranné pásmo miestneho cintorína, ktoré slúži pre vytvorenie pietnosti a dôstojnosti tohto priestoru.

Ochranné pásma líniových stavieb

Ochranné pásma cestných komunikácií a zariadení

K ochrane ciest a prevádzky na nich mimo zastavaného územia alebo v území určenému k trvalému zastavaniu slúžia cestné ochranné pásma. V týchto pásmach je zakázaná alebo obmedzená činnosť, ktorá by mohla ohroziť cesty alebo prevádzku na nich. Podľa zákona č. 135/1961 Zb. v znení neskorších predpisov sú určené zvislými plochami vedenými po oboch stranách komunikácie a to vo vzdialenosti:

- > cesta II triedy cesta II. triedy 25 m od osi vozovky

Ochranné pásma elektrických zariadení

Rieši zákon č.656/2004 Z.z o energetike a o zmene niektorých zákonov.

Ochranným pásmom je priestor v bezprostrednej blízkosti energetického diela, ktorý je určený k zabezpečeniu plynulej prevádzky a zabezpečeniu bezpečnosti osôb a majetku. Pre akúkoľvek činnosť vo vymedzených ochranných pásmach a pre udelenie výnimky z ochranného pásma je potrebné vyžiadať súhlas kompetentného elektrorozvodného závodu, resp. energetického podniku. Ochranné pásmo elektrického vedenia je vymedzené zvislými rovinami vedenými po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie:

- u vonkajšieho vedenia vysokého napätia od krajného vodiča 10 m na každú stranu, v lesných priesekoch 7 m;
- u káblového vedenia všetkých druhoch napätia (vrátane vedení ovládacích, signálnych a oznamovacích) od krajného kábla 1m na každú stranu;
- u rozvodných staníc 30 m a pri transformovniach 10 m po obvode kolmo od hranice objektov stanice,

Križovania a súbeh iných sietí s elektrickými zariadeniami a s elektrickými vzdušnými a zemnými káblovými vedeniami je potrebné riešiť v súlade so zákonom č.656/2004 Z.z. a s STN 73 6005 a STN 33 3300.

Na ochranu zariadení elektrizačnej sústavy sa zriaďujú ochranné pásma. Ochranné pásmo je priestor v bezprostrednej blízkosti zariadenia elektrizačnej sústavy, ktorý je určený na zabezpečenie spoľahlivej a plynulej prevádzky a na zabezpečenie ochrany života a zdravia osôb a majetku.

Ochranné pásmo vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia je vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča. Táto vzdialenosť je pri napätí:

A. od 1 kV do 35 kV vrátane

- pre vodiče bez izolácie 10 m; v súvislých lesných priesekoch 7 m,
- pre vodiče so základnou izoláciou 4 m; v súvislých lesných priesekoch 2 m,
- pre zavesené káblové vedenie 1 m,

B. od 35 kV do 110 kV vrátane 15 m,

C. od 110 kV do 220 kV vrátane 20 m,

(3) Ochranné pásmo zaveseného káblového vedenia s napätím od 35 kV do 110 kV vrátane je 2 m od krajného vodiča na každú stranu.

Ochranné pásmo vonkajšieho podzemného elektrického vedenia je vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách krajných káblov vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na toto vedenie od krajného kábla. Táto vzdialenosť je:

- > 1 m pri napätí do 110 kV vrátane vedenia riadiacej regulačnej a zabezpečovacej techniky,
- > 3 m pri napätí nad 110 kV.

Ochranné pásmo elektrickej stanice vonkajšieho vyhotovenia

- s napätím 110 kV a viac je vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 30 m kolmo na oplatenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice,
- s napätím do 110 kV je vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 10 m kolmo na oplatenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice,
- s vnútorným vyhotovením je vymedzené oplatením

alebo obostavanou hranicou objektu elektrickej stanice, pričom musí byť zabezpečený prístup do elektrickej stanice na výmenu technologických zariadení.

Ochranné pásma plynárenských zariadení

V návrhu plánovanej zástavby je nutné rešpektovať príslušné STN a ochranné a bezpečnostné pásma jestvujúcich plynovodov, predovšetkým VTL plynovodov tak ako ich ustanovujú §56 a §57 zákona NR SR č.656/2004 Z.z.. V návrhu trás nových plynovodných sietí je nutné rešpektovať platné záväzné STN a súvisiace zákony a vyhlášky.

Ochranné a bezpečnostné pásma plynovodov v zmysle zákona č. 70/1998 Zb. o energetike a zákona NR SR č.656/2004 Z.z.:

Ochranné pásma plynovodných sietí (od osi na každú stranu plynovodu), z dôvodu mierky výkresovej časti sa všetky ochranné pásma neznačia:

- 8 m pre technologické objekty - RS plynu;
- 4 m pre plynovody a plynové prípojky do DN 200;
- 12 m pre plynovody a plynové prípojky do DN 700;

- 1 m pre NTL a STL plynovody a plynovodné prípojky v zastavanom území obce. Bezpečnostné pásma plynovodných sietí: (od osi na každú stranu plynovodu):
- 20 m pri VTL plynovodoch a prípojkách do DN 350;
- 50 m pri plynovodoch a prípojkách s vysokým tlakom nad 4 MPa do DN 150;
- 200 m pri plynovodoch a prípojkách s vysokým tlakom nad 4 MPa nad DN 500.

Pásma ochrany verejných vodovodov a kanalizácií

Rieši zákon 442/2002 Z.z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách § 19 ods. 2

Pásma ochrany sú vymedzené najmenšou vodorovnou vzdialenosťou od vonkajšieho pôdorysného okraja vodovodného potrubia alebo kanalizačného potrubia na obidve strany

- 1,5 m pri verejnom vodovode a verejnej kanalizácii do priemeru 500 mm,
- 2,5 m pri verejnom vodovode a verejnej kanalizácii nad priemer 500 mm.

Manipulačný pás diaľkového vodovodu DN 700 Jelka - Galanta - Nitra je 7 m od osi vodovodného potrubia na obe strany.

Ochranné pásma telekomunikačných zariadení a rozvodov

Ochranné pásmo pre telekomunikačné podzemné vedenia sú 1,5 m na obe strany od osi káblovej trasy.

Ochranné pásmo vodných tokov (STN 73 6822, čl. 90)

pri drobných vodných tokoch	5 m od brehovej čiary
pri vodohospodársky významnom vodnom toku	10 m od brehovej čiary

manipulačný pás 5 m od brehovej čiary pri kanály Zajarčie a 10 m pri vodohospodársky významnom toku Váh.

Z hľadiska merítka výkresovej dokumentácie nie sú všetky ochranné pásma graficky znázornené.

A.2.9.3. Ochrana prírody a krajiny

Ekológia a životné prostredie.

Začlenenie územia do nadregionálneho územného systému ekologickej stability.

Územná ochrana prírody.

Konfliktné uzly medzi ÚSES a ÚSSF a návrh opatrení

Táto problematika je podrobne charakterizovaná v časti A.4.Krajinno-ekologický plán.

Ochrana objektov pamiatkového fondu

Podrobne v kapitole A 2.1.2 Objekty pamiatkového fondu.

A.3. ZÁVERY

A.3.1. Súhrnné zhodnotenie prieskumov a rozborov

Riešené územie pozostáva z dvoch katastrálnych území: k.ú. Dlhá nad Váhom. Obec leží v nadmor. Výške 117 m.n.m.. Riešené územie je charakteristické zaujímavým prírodným

prostredím. Prítomnosť človeka je potvrdená archeologickým výskumom už z obdobia staršej doby bronzovej, z čoho vyplýva, že z hľadiska životného prostredia a sídelného priestoru ide o veľmi hodnotné územie.

Ide o územie s vysokým potenciálom pre rozvoj športovo-rekreačných a turistických aktivít, ktorý je možný oprieť o významné prírodné danosti. Sú to predovšetkým výnimočné krajinno-ekologické a estetické hodnoty miestnej krajiny pozdĺž toku rieky Váh. Životné prostredie nebolo poškodené priemyselnou výrobou ale postupné odlesňovanie krajiny spôsobilo škody na krajinnom obraze a stabilite územia. V ďalších stupňoch projektovej dokumentácie je potrebné všetky tieto danosti optimálne zhodnotiť ku prospechu jak miestneho obyvateľstva, tak návštevníkov. Je potrebné zhodnotiť významnú geografickú polohu a tiež miestne tradície a zvláštnosti. Obec medzi Šaľou a Šoporňou má pred sebou perspektívnu budúcnosť, no je potrebné aby bola na závažné rozhodnutia územne a regulačne dostatočne a včas pripravená.

Vypracoval: **Ing. arch. Peter Mizia a kol.**

A.5. – DOKLADOVÁ ČASŤ

**VÝCHODZIE PODKLADY
A ÚRADNÉ POTVRDENIA**